

Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

**Організаційно-методичні аспекти
I-III етапів Міжнародних мовно-
літературних конкурсів
імені Тараса Шевченка та Петра Яцика**

Методичні рекомендації

Суми - 2024

*Рекомендовано до друку та практичного використання
вченою радою Комунального закладу
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
від 28.06.2024, протокол № 10*

Рецензенти:

Ю.О. Нікітін ректор Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктор історичних наук, професор;

Т.М. Панченко учитель української мови та літератури Сумського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 26 Сумської міської ради

Редактор:

І.В. Удовиченко проректор з науково-педагогічної та методичної роботи Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, професор

Упорядники:

І.В. Коренева методист навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

О.П. Сердюк завідувач навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти;

Організаційно-методичні аспекти проведення Міжнародних мовно-літературних конкурсів імені Тараса Шевченка та Петра Яцика: методичні рекомендації / упоряд. І.В. Коренева, О.П. Сердюк; за заг. ред. І.В. Удовиченко. Суми : НВВ КЗ СОІППО. 2024. 80 с.

У методичних рекомендаціях розглянуто форми і методи проведення Міжнародних мовно-літературних конкурсів: імені Тараса Шевченка та Петра Яцика. Пропоновані методичні рекомендації стануть корисними для практичного використання вчителями української мови та літератури у закладах загальної середньої освіти, організаторам проведення конкурсів на місцях.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
МІЖНАРОДНИЙ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА	7
ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНОГО МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА	8
ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ МІЖНАРОДНОГО МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА	11
Завдання до II етапу Конкурсу	11
Завдання першого типу до II етапу Конкурсу.....	11
Завдання другого типу до II етапу Конкурсу.....	13
Завдання до III етапу Конкурсу.....	16
Завдання першого типу до III етапу Конкурсу.....	16
Завдання другого типу до III етапу Конкурсу.....	22
Завдання фінального етапу Конкурсу.....	26
МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС ЗНАВЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦИКА	29
ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦИКА	30
ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦИКА	34
Завдання до II етапу Конкурсу.....	34
Завдання до III етапу Конкурсу.....	41
Завдання до IV етапу Конкурсу.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖРЕЛ	56
ДОДАТКИ	57
Додаток А. Указ Президента України «Про Міжнародний мовно- літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка».....	57
Додаток Б. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міжнародний мовно- літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка».....	58
Додаток В. Зразок бланка «Звіт про проведення II етапу Міжнародного конкурс з української мови імені Тараса Шевченка у навчальному році».....	62

Додаток Д.	Зразок бланка «Заявка на участь у III етапі Міжнародного мовно- літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка».....	63
Додаток Е.	Зразок бланка «Список переможців II етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка».....	64
Додаток Ж.	Указ Президента України «Про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика».....	65
Додаток И.	Указ Президента України «Про деякі заходи щодо піднесення ролі української мови».....	66
Додаток К.	Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика».....	67
Додаток Л.	Зразок бланка «Список переможців II етапу Міжнародного конкурс з української мови імені Петра Яцика у навчальному році».....	75
Додаток М.	Зразок бланка «Звіт про проведення II етапу Міжнародного конкурс з української мови імені Петра Яцика у навчальному році».....	76
Додаток Н.	Зразок бланка «Заявка на участь у III етапі Міжнародного конкурс з української мови імені Петра Яцика у навчальному році».....	77

ПЕРЕДМОВА

Сьогодні перед освітою стоїть завдання максимального розкриття і розвитку потенціалу кожної особистості, формування людини як суб'єкта соціального та професійного життя, підготовки її до самовдосконалення, самовизначення та самореалізації. Зокрема у Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття) наголошується, що серед пріоритетних напрямів реформування шкільної освіти є своєчасне виявлення ранньої обдарованості, забезпечення умов для розвитку талановитих дітей, а також удосконалення освітнього процесу в закладах освіти з урахуванням особистих якостей, стану здоров'я, природних задатків дитини [1].

В обласній Програмі «Молода генерація Сумщини на 2023-2027 роки» зазначено, що актуальність підтримки інтелектуально обдарованої учнівської молоді полягає в тому, що робота з цією категорією здобувачів освіти є стратегічно важливим напрямом, що визначить майбутні вектори розвитку України та місце у сучасному світі [2].

За умов реформування системи національної освіти, піднесення ролі творчої особистості в суспільстві значної актуальності набуває питання роботи з обдарованими учнями, організація такого педагогічного процесу, який сприяв би пошуку обдарованої молоді, створюючи умови для розвитку її природного потенціалу.

Проблема обдарованості в наш час стає все більш актуальною. Це, насамперед, пов'язано з потребою суспільства в неординарних творчих особистостях. Раннє виявлення, навчання і виховання обдарованих і талановитих дітей є одним із головних завдань удосконалення системи освіти. Кожна обдарована дитина – індивідуальність, що потребує особливого підходу.

Участь здобувачів освіти в конкурсах мовознавчого спрямування (Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської мови імені Тараса Шевченка та Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика) дає можливість продемонструвати свої знання з української мови та розкрити свої творчі здібності під час виконання творчих завдань. Окрім цього, конкурси мовознавчого спрямування сприяють формуванню нового етичного мислення в учнів, поширенню українських цінностей.

Повага до мови, культури, традицій свого народу єднає минулі й сучасні покоління та є основою розбудови успішної незалежної держави. Українська мова – символ державності, незламності нашої країни. Сьогодні особливо важливо підтримувати українську мову, не забувати про нашу самоідентифікацію.

Учні та студенти закладів освіти області щороку на добровільних засадах стають активними учасниками Міжнародних мовно-літературних

конкурсів учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка та Петра Яцика.

Мова – великий скарб, який потрібно шанувати, берегти і розумно збагачувати. Сьогодні слід підтримувати українську мову, пишатися її багатством і милозвучністю. Наша рідна мова – це не тільки засіб спілкування, це – наша історія, наше минуле і майбутнє.

Сьогодні говорити українською мовою – це відстоювати інтереси нації, України. Мова – це зброя!!! Говори українською!

Любов до рідної мови, любов до рідної Батьківщини – невіддільні поняття. Вони споконвіку живуть у людських серцях і притаманні тим, хто шанує історію й культуру власного народу.

Мелодійна та неповторна українська мова ввібрала в себе гомін лісів, полів, річок, морів землі нашої. Слова нашої мови «виткані» вишневим цвітом, барвінком, калиною.

Українська мова – золота скарбниця душі народної, із якої ми виростаємо, якою живемо й завдяки якій маємо величне право й високу гордість іменуватися народом України.

Методичні рекомендації укладено з метою забезпечення організаційного та методичного супроводу проведення мовно-літературних конкурсів, відповідно до вимог сьогодення, із урахуванням Положень про Міжнародні мовно-літературні конкурси учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка й знавців української мови імені Петра Яцика. Методичні рекомендації адресовані працівникам освіти, які займаються роботою з обдарованою молоддю, організацією й проведенням Конкурсу на рівні закладів загальної середньої освіти та територіальних громад.

МІЖНАРОДНИЙ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Шевченкове життя – символ тернистого шляху боротьби за свободу. Воно постало перед нами, українцями, живим прикладом того, як можна крок за кроком звільнитися з полону пригніченості, зневіри, комплексу меншовартості. Минають роки, століття, а гострота й сила Шевченкового слова живе. Дух свободи, людської гідності через віки випробувань, пережитих Кобзарем, приходять до українців і додають їм упевненості у власному самоствердженні. Зважаючи на доленосні й бурхливі події в Україні, бачимо, що Тарас Шевченко «живе посеред нас», додає сміливості та впевненості в боротьбі з нашими ворогами.

Бути гідними ймення Тараса Шевченка, – означає постійно збагачуватися духовно, берегти рідне слова, вірити в незалежну державу й працювати для добра в Україні.

Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка – щорічний конкурс, заснований 30 вересня 2010 року Президентом України [3].

Конкурс започатковано «... з метою піднесення престижу української мови і літератури у молодого покоління, стимулювання учнівської та студентської молоді до вивчення рідної мови, підвищення рівня загальної мовної культури ...» [4].

Мета конкурсу – ушанування творчої спадщини Тараса Григоровича Шевченка, виявлення творчо обдарованої молоді, розвитку її потенціалу, виховання у молодого покоління поваги до мови і традицій свого народу, підвищення рівня мовної освіти в Україні [4].

Основними завданнями Конкурсу визначено:

- виявлення творчо обдарованої молоді та розвиток її потенціалу;
- виховання у молодого покоління поваги до української мови і літератури, традицій народу України;
- виявлення майбутніх митців художнього слова [4].

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ I-III ЕТАПІВ МІЖНАРОДНОГО МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (далі – Конкурс) проводиться щорічно, відповідно до Указу Президента України від 30 вересня 2010 року № 928 «Про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка» [3] (додаток А). Його організаційне, методичне й фінансове забезпечення, порядок участі в змаганнях і визначення переможців, зазначені у Положенні про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 р. № 571 [4] (додаток Б).

Організаторами I-III етапів Конкурсу є Міністерство освіти і науки України, Департаменти освіти і науки облдержадміністрацій.

До участі в проведенні Конкурсу можуть залучатися представники освітянських та громадських організацій, творчих спілок тощо.

Організаційне та методичне забезпечення обласного етапу Конкурсу здійснює Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. Учасниками Конкурсу є здобувачі повної загальної середньої освіти. Участь у Конкурсі є добровільною.

У рамках Конкурсу, обробка персональних даних учасників здійснюється відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка щороку проводиться від 1 жовтня до 10 березня.

Конкурс проводиться у таких категоріях: учні 5-11 класів закладів загальної середньої освіти; учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти; студенти закладів фахової передвищої освіти; студенти закладів вищої освіти [4].

Конкурс для учнів закладів загальної середньої освіти щорічно проводиться в чотири етапи:

перший – на рівні закладів загальної середньої освіти (жовтень);
другий – на рівні територіальних громад (листопад);
третій – на рівні області (грудень);
четвертий (фінальний) – на всеукраїнському рівні (лютий, березень) [4].

Дати та місця проведення першого етапу Конкурсу визначають відповідні заклади освіти; другого та третього (обласного) етапів Конкурсу – органи управління освітою органів місцевого самоврядування,

Департаменту освіти і науки облдержадміністрації, із урахуванням строків, зазначених вище. У першому етапі Конкурсу можуть брати участь усі охочі здобувачів освіти 5-11-х класів закладів загальної середньої освіти.

До участі у другому, третьому та четвертому етапах Конкурсу допускаються здобувачі освіти, які стали переможцями попереднього етапу змагань у відповідних категоріях (окрім виняткових обставин, під час дії правового режиму воєнного стану в Україні). Кількісний склад учасників кожного етапу визначає оргкомітет цього етапу.

Відповідно до умов Конкурсу, звіти (додаток В) про проведення другого етапу та заявки (додаток Д) на участь в третьому етапі, оргкомітети надсилають в електронному та паперовому вигляді оргкомітету обласного етапу.

В обласному етапі Конкурсу беруть участь: учні 5-11-х класів закладів загальної середньої освіти, що стали переможцями другого етапу і включені до складу команд від територіальних громад (додаток Е).

Завдання для першого етапу Конкурсу складають учителі й викладачі української мови та літератури закладів освіти, у яких відбувається Конкурс; завдання для другого та третього (обласного) етапів укладаються предметно-методичною комісією обласного рівня, із урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Завдання фінального етапу надсилаються Міністерством освіти і науки України.

Пакети із завданнями для проведення відповідного етапу Конкурсу відкривають за одну годину до початку Конкурсу, у присутності учасників, представників оргкомітету, громадськості.

Виконання завдань кожного етапу Конкурсу починається одночасно для всіх учасників відповідного етапу.

Учні 5-7-х класів закладів загальної середньої освіти виконують завдання 2 астрономічні години; учні 8-9-х класів – 3 астрономічні години; учні 10-11-х класів закладів загальної середньої освіти – 4 астрономічні години.

Під час виконання конкурсних завдань, учасникам заборонено мати при собі засоби зв'язку, пристрої зчитування, оброблення, збереження та відтворення інформації, відео- та аудіозв'язку. Не дозволяється використовувати допоміжні друковані або рукописні матеріали.

Роботи, що виконали учасники Конкурсу, у день проведення змагання передаються для перевірки журі відповідного етапу Конкурсу.

Шифрування робіт проводиться секретарем журі в присутності члена оргкомітету. У роботах забороняється використання будь-яких позначок, які б сприяли дешифруванню.

Під час дії воєнного стану, надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження, карантину, запровадження протиепідемічних заходів та інших обставин, що об'єктивно унеможливають проведення Конкурсу або окремих його етапів в очній формі, Конкурс або окремі його

етапи можуть проводитися в дистанційній або змішаній (очній та дистанційній) формі.

Переможцями I-III (обласного) етапів Конкурсу є учасники, які в кожній категорії посіли перше, друге та третє місце.

Кількість учасників, нагороджених дипломами, становить не більше 30 відсотків від загальної кількості учасників у кожній категорії, із орієнтовним розподілом дипломів першого, другого та третього ступенів у співвідношенні 1:2:3 у рейтинговому порядку. Дипломами нагороджуються учасники, які набрали не менше половини можливої кількості балів [4].

У категорії «учні закладів загальної середньої освіти (5-11 класи)» переможців визначають за кожним класом навчання.

Результати I-III (обласного) етапів Конкурсу затверджуються наказами відповідних закладів освіти, органами управління освітою органів місцевого самоврядування, Департаментом освіти і науки облдержадміністрації.

ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ МІЖНАРОДНОГО МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Завдання до II етапу Конкурсу @

Завдання першого типу до II етапу Конкурсу

5 клас

Відомий шевченкознавець Павло Зайцев, уродженець міста Суми, у книзі «Життя Тараса Шевченка», зокрема розповідає про перебування Кобзаря у червні 1859 року на сумській Слобожанщині (Суми, Лихвине, Лебедин). Цю історію про перебування Т. Шевченка дослідник розпочинає так: « Мало в усій Україні таких чудових закутків, як ця північна частина Слобожанщини, де Псьол, звиваючись, як змія, розпливається по луках десятками вузьких рукавів, де з високих гір правого берега поетичної річки відкриваються чудові панорами лісів і лугів з пишними дібровами, де на плідному чорноземі буває пребагата рослинність».

Напишіть листа своєму другові(своїй подрузі) і розкажіть у ньому про перебування Тараса Шевченка на Сумщині, змотивуйте, чому там варто побувати.

6 клас

Відомий шевченкознавець Павло Зайцев, уродженець міста Суми, у книзі «Життя Тараса Шевченка», зокрема розповідає про перебування Кобзаря у червні 1859 року на сумській Слобожанщині (Суми, Лихвине, Лебедин). У розповіді дослідника нас зацікавили такі рядки: « Дорога до Лебединна йде високою площиною, то віддаляючись, то наближаючись до Псла. 5 червня 1859 року поет прибув до маєтку Дмитра і Наталії Хрущових – Лихвина. Тут відпочивав митець три дні. Хрущови прийняли його дуже гостинно, гостинно зустріли його й лебединські українці».

Уявіть себе копірайтером і напишіть повідомлення на сайт свого закладу освіти про перебування Т. Г. Шевченка на Сумщині (Лебединщині) у червні 1859 року.

7 клас

Тарас Шевченко, запроторений російським царизмом на десять років у солдати за написані вірші і поеми в рукописній збірці «Три літа», 1849 року пише такі рядки:

«Хіба самому написати
Таки посланіє до себе
Та все дочиста розказати,
Усе, що треба, що й не треба...»

Поміркуйте, для кого писав вірші Кобзар, хто міг читати його твори, й напишіть твір-роздум на тему: «Читачі і читачки творів Тараса Шевченка у часи 1840-1861 років».

8 клас

У листі до Варвари Рєпніної Тарас Шевченко щиро признався : «Цей Федір (Лазаревський) один із найшляхетніших людей! Він перший не посоромився моєї сірої шинелі, і першим зустрів мене після мого повернення з киргизького степу, й запитав , чи маю що їсти...». Згодом у «Журналі» (Щоденнику) митець занотує й таке: «На диво симпатичні люди ці Лазаревські. І всі шестеро братів, як один. Дивовижна рідкість».

Напишіть портретний етюд про побратимів Кобзаря «Друже мій єдиний...»

9 клас

7 червня 1859 року Тарас Шевченко у Лихвині написав вірш «Ой по горі роман цвіте»

Ой по горі роман цвіте,
Долиною козак іде
Та у журби питається,
Де та доля пишається?
Чи то в шинках з багачами?
Чи то в степах з чумаками?
Чи то в полі на роздоллі
З вітром віється по волі?
Не там, не там, друже-брате,
У дівчини в чужій хаті,
У рушничку та в хустині
Захована в новій скрині.

Поміркуйте над причинами приїзду Т. Шевченка в Україну 1859 року, скориставшись підказками з тексту цього вірша, і напишіть есе: «Мрії про щастя».

10 клас

Тарас Шевченко усміхається? Так! Усміхається. Він радісний, коханий і закоханий. Він – щасливий.

У повісті «Княгиня» Кобзар відтворить свій побожний настрій від спогаду раю : «І от стоїть переді мною наша бідна стара біла хата з потемнілою солом'яною стріхою і чорним димарем, а коло хати на причілку яблуня з червонобокими яблуками, а коло яблуні квітник, улюбленець моєї незабутньої сестри, моєї терплячої, моєї ніжної няньки! А біля воріт стоїть стара розлога верба з засохлою верхівкою, а за вербою стоїть клуня, оточена стіжками жита, пшениці і всілякого різного хліба; а за клунею косогором піде вже сад. Та який сад! ...Бачив я на своєму віку таки добрячі сади, як, наприклад, Уманський і Петергофський, та що це за сади! Гроша не варті у порівнянні з нашим чудовим садом: густий, темний, тихий, словом, іншого такого саду немає на всьому білому світі... А в долині ледве бринить тихий ручай, обсаджений вербами і калиною і закутаний широколистими темними зеленими лопухами, а в цьому ручаю купається опецькувате біляве хлоп'я (себто сам Тарас), а викупавшись, перебігає

долину і леваду, вбігає в сад і падає під першою грушею чи яблунею і засинає дійсно незворушним сном».

Напишіть біографічний етюд «Тарас усміхається».

11 клас

Президент США Джон Фіцджеральд Кеннеді на урочистостях з нагоди відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку у Вашингтоні занотував: «Я радий, що можу додати свій голос до тих, що вшановують великого українського поета Тараса Шевченка. Ми вшановуємо його за великий вклад у культуру не тільки України, яку він дуже любив і так промовисто описував, а й культуру світу. Його творчість є благородною частиною нашої історичної спадщини».

Уважно прочитайте це висловлювання і доведіть або спростуйте тези про вклад Т. Шевченка в світову культуру; про місце Т. Шевченка в історичній спадщині США. Викладіть свої міркування у формі творчороздуму.

Завдання другого типу до II етапу Конкурсу

5 клас

Слово **Амплуа** у французькій мові – рід занять. У мистецтві – це також ролі або образи, що відповідають характерові обдарування людини. У переносному значенні **Амплуа** означає характер обов'язків або роботи людини, її суспільний імідж, символічне наповнення образу митця. З 2014 року суттєво оновилася галерея амплуа Тараса Шевченка.

Розгляньте картину полтавця Юрія Шаповала з серії «Григорович» і складіть діалог «На блокпосту з Тарасом Шевченком».

6 клас

Слово **Амплуа** у французькій мові – рід занять. У мистецтві – це також ролі або образи, що відповідають характерові обдарування людини. У переносному значенні **Амплуа** означає характер обов'язків або роботи людини, її суспільний імідж, символічне наповнення образу митця. З 2014 року суттєво оновилася галерея амплуа Тараса Шевченка.

Розгляньте запропоновану стритартівську картину і напишіть репортаж «Війна: Шевченків вимір».

7 клас

Слово **Амплуа** у французькій мові – рід занять. У мистецтві – це також ролі або образи, що відповідають характерові обдарування людини. У переносному значенні **Амплуа** означає характер обов'язків або роботи людини, її суспільний імідж, символічне наповнення образу митця. З 2014 року суттєво оновилася галерея амплуа Тараса Шевченка.

Розгляньте запропоновану картину Андрія Єрмоленка «Шевченко – пророк». Митець намагався відійти від образу Шевченка в смушевій шапці та кожусі та створити актуальний образ близький сучасній людині, образ «свого Шевченка».

Напишіть твір-акварель і розкрийте в ньому нові смисли традиційних образів – символів (архетипів), назвіть свій твір з використанням метафори.

8 клас

Слово **Амплуа** у французькій мові – рід занять. У мистецтві – це також ролі або образи, що відповідають характерові обдарування людини. У переносному значенні **Амплуа** означає характер обов'язків або роботи людини, її суспільний імідж, символічне наповнення образу митця. З 2014 року суттєво оновилася галерея амплуа Тараса Шевченка.

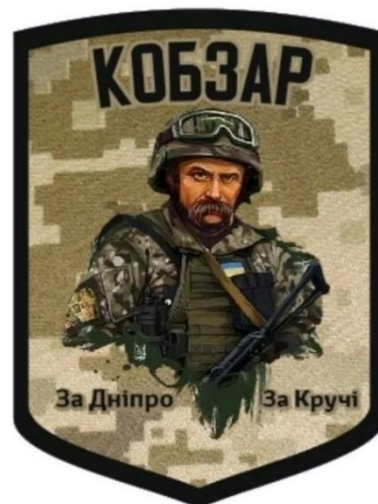
Розгляньте запропоновану картину Олега Шупляка і напишіть есе про своєрідність історичної символіки на полотні та їхню роль. Дайте назву твору, використавши метафору.

9 клас

Слово **Амплуа** у французькій мові – рід занять. У мистецтві – це також ролі або образи, що відповідають характерові обдарування людини. У переносному значенні **Амплуа** означає характер обов'язків або роботи людини, її суспільний імідж, символічне наповнення образу митця. З 2014 року суттєво оновилася галерея амплуа Тараса Шевченка.

Уявіть собі ситуацію. Якби за часів Шевченка були соціальні мережі, то як би він би ними користувався й публічно ділився перипетіями власного життя? Життєвий і творчий шлях Тараса

Григоровича був надзвичайно насиченим: знайомства, зустрічі, натхнення, твори, будні в Петербурзі, нові відкриття України, діяльність Кирило-Мефодіївського братства й арешт, заслання та повернення...

Словесно опишіть складові інтерфейсу користувача і напишіть пост у Facebook або Twitter від імені Тараса Шевченка за конкретний подією. Чи можна було б використати як символ сторінки таке зображення Т. Шевченка з патча?

10 клас

Слово **Амплуа** у французькій мові – рід занять. У мистецтві – це також ролі або образи, що відповідають характерові обдарування людини. У переносному значенні **Амплуа** означає характер обов'язків або роботи людини, її суспільний імідж, символічне наповнення образу митця. З 2014 року суттєво оновилася галерея амплуа Тараса Шевченка.

Розгляньте зображення мурала на будинку в Києві на вулиці Грушевського. Він був створений у часи «вогненного Водохреща» 2014 року. Уявіть себе гідом групи туристів-іноземців. Розкажіть їм про духовну присутність Тараса Шевченка під час Революції Гідності і складіть письмове повідомлення на цю тему. Дайте назву твору, використавши символічні образи з поезії Кобзаря.

11 клас

Слово **Амплуа** у французькій мові – рід занять. У мистецтві – це також ролі або образи, що відповідають характерові обдарування людини. У переносному значенні **Амплуа** означає характер обов'язків або роботи людини, її суспільний імідж, символічне наповнення образу митця. З 2014 року суттєво оновилася галерея амплуа Тараса Шевченка. Якби Тарас Шевченко був нашим сучасником – блогером, то про які свої твори(вірші і картини) він би розповів у дописах, відгукуючись на події часів російсько-української війни.

Складіть пост(обсяг 280 символів) від імені Т. Шевченка про подію дня. Наприклад: уявіть собі Тараса Шевченка волонтером і роздивіться уважно цей постер.

Завдання до III етапу Конкурсу @

Завдання першого типу до III етапу Конкурсу

5 клас

Відновіть текст вірша Т. Шевченка, вставивши пропущені слова.
Слова-підказки подаються після тексту поезії.

Садок вишневий коло ...,
Хрущі над вишнями ...,
Плугатарі з плугами ...,
Співають ідучи ...,
А матері вечерять
Сім'я вечерея коло ...,
Вечірня зіронька
Дочка вечерять ...,
А мати хоче ...,
Так соловейко не
Поклала мати коло ...
Маленьких діточок ...;
Сама заснула коло
Затихло все, тільки ...
Та соловейко не

Слова-підказки: ждуть, гудуть, ідуть, хати, хати, хати, дівчата, дівчата, затих, научати, їх, своїх, дає, встає, подає.

Знайдіть і підкресліть у наведеному вище вірша дієслово, у якому допущено відхилення від морфологічної норми.

Прочитайте ці рядки:

Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати...

Поміркуйте і дайте відповідь:

- Про що хотіла дітям сказати мати, яка мала бути її наука?
- Чому українську мову називають СОЛОВ'ІНОЮ?

6 клас

Відновіть уривок з тексту поеми «Іван Підкова» Т. Шевченка, вставивши пропущені слова. Слова-підказки подаються після тексту.

Чорна хмара з-за ...
Небо, сонце ...,
Синє море ...
То стогне, то ...,
Дніпра гирло
«А нуте, ...,
На байдаки! Море ... —
Ходім ...!»
Висипали ... —

Лиман човни
«Грай же, море!» — ...,
Запінились
Кругом хвилі, як ті ...:
Ні землі, ні
Серце мліє, а ...
Того тільки й ...
Пливуть собі та ...;
Рибалка
А попереду ...
Веде, куди

Слова-підказки: Лиману, криє, виє, затопило, грає, погуляти, вкрили, заспівали, треба, співають, літає, знає, звірюкою, хлоп'ята, запорожці, хвилі, гори, неба, козакам, отаман.

Випишіть із цього уривка приклади постійного епітета, порівняння, персоніфікації. Яку мистецьку функцію вони виконують?

7 клас

Відновіть уривок з тексту вірша Т. Шевченка «У нашім раї на землі», вставивши пропущені слова. Слова-підказки подаються після тексту.

У нашім раї на землі
Нічого кращого ...,
Як тая мати ...
З своїм дитяточком
Буває, іноді ...,
Дивуюсь дивом, і ...
Охватить душу; стане ...
Мені її, і ...,
І перед нею ...,
Мов перед образом ...
Тієї Матері ...,
Що в мир наш Бога ...
Тепер їй любо, любо
Вона серед ночі ...,
І стереже добро ...,
І дожидає того ...,
Щоб знов на його ...,
Наговоритись. – Це ...!
Моє! – І дивиться на ...,
І молиться за його ...,
І йде на вулицю ...
Гордіше самої
Щоб людям, бачте, ...
Своє добро. – А ...!
Моє найкраще над ...

Слова-підказки: немає, молодая, дивлюся, зажурюся, помолюся, принесла, жити, встає, моє, надивитися, гулять, подивіться, показати, всіми, святим, святої, малим, печаль, жаль, своє, моє, його, цариці, світу, Богу.

Випишіть із цього тексту слова, які не відповідають теперішнім нормам граматики. Чому, на Вашу думку, поет ужив ці слова в такій формі?

«Як много важить слово!» Прочитайте уривок із поеми Т. Шевченка «Наймичка». Випишіть підкреслені слова й поясніть їх значення.

Везе Марко Катерині
Сукна дорогого,
А батькові шитий пояс
Шовку червоного,
А наймичці на очіпок
Парчі золоті
І червону добру хустку
З білою габою.
А діточкам черевички,
Фіг та винограду,
А всім вкупі — червоного
Вина з Цареграду
Відер з трое у барилі.
І кав'яру з Дону...

Випишіть слова з літерою г. Назвіть їх лексико-граматичні ознаки: власні/загальні, конкретні/абстрактні, предметні/речовинні, збірні, живі/неживі.

8 клас

Відновіть уривок з тексту поеми «Сон» (У всякого своя доля...) Тараса Шевченка, вставивши пропущені слова. Слова-підказки подаються після тексту.

Летим. Дивлюся, аж ...,
Край неба ...,
Соловейко в темнім ...
Сонце
Тихесенько вітер ...,
Степи, лани ...,
Меж ярами над ...
Верби
Сади рясні ...,
Тополі по ...
Стоять собі, мов ...,
Розмовляють з
І все то те, вся ...,
Повита ...,
Зеленіє, ...

Дрібною ...,
Споконвіку ...,
Сонце ...
І нема тому ...,
І краю ...!

Слова-підказки: світає, палає, зустрічає, віє, мріють, зеленіють, похилились, вмивається, вмивається, зустрічає, немає, гаї, ставами, волі, сторожа, полем, країна, красою, росою, почину.

Поема «Сон» має епіграф: «Духъ истинны, его же міръ не можетъ пріяти, яко не видитъ его, ниже знаетъ его» (Йоанна глава 14, стих 17).
Перекладіть його українською мовою.

Тарас Шевченко присвячував свої поетичні твори друзям, товаришам, добрим знайомим. Назвіть 5 творів Т. Шевченка з присвятами.
Прокоментуйте дві з них: кому, чому, і з якої події з'явилися ці поетові слова подяки.

9 клас

Відновіть уривок з тексту поеми «Сон» (У всякого своя доля...) Тараса Шевченка, вставивши пропущені слова. Слова-підказки подаються після тексту.

От я повертаюсь —
Аж кінь летить, ...
Скелю ...!
А на коні сидить ...,
У свиті — не ...,
І без шапки. Якимсь ...
Голова
Кінь басує — от-от ...,
От... от...
А він руку ...,
Мов світ увесь ...
Загарбати. Хто ж це ...?
От собі й ...,
Що на скелі ...:
Первому — ...
Таке диво
Тепер же я ...:
Це той *первий*, що ...
Нашу ...,
А *вторая* ...
Вдову-
Кати! кати! ...!
Наїлись ...,
Накралися; а що ...
На той світ з ...?

Тяжко-тяжко мені ...,

Так, мов я ...

Історію

Слова-підказки: копитами, охляп, листом, річку, простягає, такий, наковано, наставила, розпинав, доконала, людоїди, взяли, стало, України, розбиває, свиті, повита, перескочить, хоче, читаю, *вторая*, знаю, Україну, сиротину, обоє, собою, читаю.

Вступна частина поеми «Сон» починається рядками «У всякого своя доля І свій шлях широкий...». Це ремінісценція (мотив свідомого запозичення із першотексту) з вірша видатного українського письменника доби бароко.

Згадайте і назвіть твір та прізвище цього письменника. Які загальнолюдські і суспільні вади засуджуються у творах обох авторів?

«Як багато важить слово!» Прочитайте уривки з поеми «Сон» Тараса Шевченка. *Випишіть підкреслені слова й поясніть їх значення.*

1. Із города із Глухова

Полки виступали

З заступами на лінію,

А мене послали

На столицю з козаками

Наказним гетьманом!

2. То не хмара — біла пташка

Хмарою спустилась

Над царем тим мусянджовим

І заголосила...

3. Штовхаюсь я; аж землячок,

Спасибі, признався,

З циновими гудзиками:

«Де ты здесь узялся?».

4. Мы, брат, просвищенны, —

Не поскупись полтинкою...»

Цур тобі, мерзенний

Каламарю...

10 клас

Відновіть уривок з тексту поетичного переспіву «Плач Ярославни» Тараса Шевченка, вставивши пропущені слова. Слова-підказки подаються після тексту.

В Путивлі-граді ...

Співає, плаче ...,

Як та зозуленька ...,

Словами жалю

– Полечу, – каже, – ...,

Тією чайкою-...,

Та понад Доном ...,

Рукав бобровий ...
В ріці Каялі. І на ...,
На княжім білім, ...,
Омию кров суху, ...
Глибокі, тяжкі ...
І квилить, плаче ...
В Путивлі рано на ...:
– Вітрило-вітре мій ...,
Легкий, крилатий ...!
Нащо на дужому ...
На вої любії ..,
На князя, ладо моє ...,
Ти ханові метаєш ...?
Немало неба, і ...,
І моря синього. На ...
Гойдай насади-....
А ти, прелютій... Горе! ...!
Моє веселіє ...,
В степу на тирсі

Слова-підказки: вранці-рано, кує, додає, полечу, омочу, отру, Ярославна, єдиний, крилі, миле, землі, кораблі,украє, розібгав, Ярославна, зигзицею, вдовицею, тілі, помарнілім, рани, валу, господине, мої, стріли, морі, горе.

Розкрийте значення слів: зигзиця, вої, ладо, насади, тирса. Назвіть ім'я княгині Ярославни. У яких містах України цьому персонажеві встановлені пам'ятники?

Ці рядки з вірша Т.Шевченка «Чи ми ще зійдемося знову?» потребують мовного редагування. З букв складіть слова і речення. Розставте знаки пунктуації. Поясніть їх вживання.

Свою Україну любіть, любіть її воврем'я люте в остатню тяжкую мінуту за неї Господа моліть.

11 клас

Відновіть текст вірша «Сон» Тараса Шевченка, вставивши пропущені слова. Слова-підказки подаються після тексту.

СОН

На панщині пшеницю ...,
Втомилася; не ...
Пішла в снопи, ...
Івана сина ...
Воно сповитеє ...
У холодочку за ...
Розповіла, ...,
Попестила; і ніби ...,
Над сином сидя,

І сниться їй той син ...
І уродливий, і ...,
Не садинокий, а ...
На вольній, бачиться, бо й ...
Уже не панський, а на ...;
Та на своїм веселім ...
Свою таки пшеницю ...,
А діточки обід
І усміхнулася ...,
Проснулася — нема ...
На сина глянула, ...,
Його тихенько ...
Та, щоб дожать до ...,
Ще копу дожинать

Слова-підказки: жала, пошкандибала, кричало, нагодувала, задрімала, багатий, сам, полі, несуть, нічого, сповила, пішла, спочивать, годувать, снопом, сном, Іван, жонатий, волі, жнуть, небога, взяла, ланового.

Розкрийте значення слів: панщина, небога, лановий, копа.

Згадайте, кому поет присвятив цей вірш. Які твори цього автора тематично близькі поезії «Сон» Т. Шевченка?

На зворотньому боці офорта «Свята родина» Т. Шевченко записав вірш «Сон». Офорт був подарований військовому архітекторові Ф.І. Черненку 16 липня 1858 року. За чотири дні до того, 12 липня, естамп офорта «Свята родина» був подарований А.О. Лазаревській один з написом-присвятою «Афанасья Алексеевни Лазаревской в знак глубокого уважения. Т. Шевченко. 12 июля 1858 года».

Поміркуйте і дайте відповідь, хто ці люди, дуже близькі Т. Шевченку. Чим вони прихилили до себе серце поета? Згадаймо, що одній людині митець присвятив вірш, написаний у Лихвині; а іншої людини написав портрет, зупинившись на гостини у селі Гирявка на Конотопщині.

Завдання другого типу до III етапу Конкурсу

5 клас

На основі вивчених ліричних віршів Т. Шевченка складіть і запишіть синквейн на тему «Кобзар».

Правила складання синквейну

Синквейн містить п'ять рядків:

1-й рядок: тема (по одному іменнику або займеннику);

2-й рядок: опис теми (два прикметники);

3-й рядок: опис дій, властивих темі (три дієслова);

4-й рядок: особисте ставлення до теми (фраза із чотирьох слів);

5-й рядок: резюме, що дає характеристику темі (одне слово).

В оповіданні Дмитра Красицького «Дитинство Тараса» є такий епізод:

Учитель глянув на руки Тараса, на чорні, загрубілі від тяжкої роботи пальці та промовив:

– Золоті в тебе пальчики, хлопче... Дай малюнок... (...)

Учися, учися! З тебе буде маляр! – І дав Тарасові аж п'ять аркушів паперу й олівець. У Тараса на серці було свято. Тепер йому здавалося, що він найбагатша людина на світі. (...) Довго й уперто Тарас малював ...

Уявіть себе поруч із Тарасом, який малює... Що або кого зобразив на малюнку хлопчина? Розкажіть про побачене своїм батькам, написавши їм листа.

6 клас

На основі вивчених поетичних творів Тараса Шевченка складіть і запишіть синквейн на тему «Запорожці».

Правила складання синквейну

Синквейн містить п'ять рядків:

1-й рядок: тема (по одному іменнику або займеннику);

2-й рядок: опис теми (два прикметники);

3-й рядок: опис дій, властивих темі (три дієслова);

4-й рядок: особисте ставлення до теми (фраза із чотирьох слів);

5-й рядок: резюме, що дає характеристику темі (одне слово).

Запорозький кошовий Іван Підкова – то красень із щедрих українських мітів. Подейкують, що козарлюга мав рідкісну фізичну силу та неймовірний зріст (2 метри 29 сантиметрів). А ще він запросто ламав руками підкови. За це запорожці й прозвали його Підковою. А ще умів козак зупинити віз, запряжений шістьма кінями, ухопивши його за задне колесо. А звичайним волячим рогом міг, граючись, пробити дубові ворота. Отаман І. Підкова був мужнім і мудрим ватажком. Козацьким лицарем. Про нього складено козацьку думу «Люлі немовляті Івоні». На горі Монастирок під Каневом поховані 4 козацькі кошові отамани. Серед них – Іван Підкова, улюблений козацький ватажок Тараса Шевченка.

Уважно роздивіться зображення пам'ятника Іванові Підкові в Каневі, напишіть есе для сайту школи (обсяг 1-1,5 стор.): «Іван Підкова – лицар у граніті». У творі використайте надану інформацію та вивчений матеріал на уроках; зверніть увагу на символічні деталі у скульптурній композиції.

7 клас

Складіть твір-опис пам'ятника Тарасові Шевченку у Вашингтоні, дайте твору заголовок.

Ознайомтеся із додатковою інформацією.

27 червня 1964 року стало Українським днем в Америці. У святі взяли участь 100 тис. осіб, делегації з Канади, Аргентини, Бразилії, Великої Британії, Німеччини, Франції, Бельгії, Австралії. Були присутні представники уряду США та послы закордонних держав. Президент США Д. Айзенгавер, відкриваючи монумент Тарасові Шевченку, назвав його героєм України: «Він запалить тут новий світовий рух [...] невпинний рух до незалежності й волі всіх народів і всіх поневолених націй у світі».

Меморіал Тарасові Шевченку (англ. Taras Shevchenko Memorial) — історичний монумент, розташований у Вашингтоні. Меморіал складається з бронзової статуї на гранітному постаменті, поруч із якою розміщена пам'ятна стела із рельєфом. Над пам'ятником працювали скульптор Лео Мол (Леонід Молодожанин) та архітектор Радослав Жук. Меморіал присвячений українському поету та живописцю Т. Шевченку, який здійснив колосальний вплив на українське державотворення та розвиток української національної свідомості.

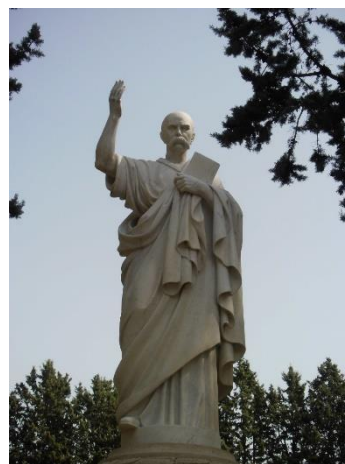
Надпис: «Цей монумент Тарасові Шевченку, українському поету ХІХ століття і борцю за незалежність України та за свободу всього людства, який під іноземною російською імперіалістичною тиранією та колоніальним правлінням звертався до Вашингтона з його «новим і праведним законом», було відкрито 27 червня 1964 року...»

8 клас

Складіть твір-опис пам'ятника Тарасові Шевченку в Римі, дайте твору заголовок.

Ознайомтеся із додатковою інформацією.

Пам'ятник Тарасові Шевченку (італ. Monumento di Taras Shevchenko) — монумент, споруджений на честь українського поета, прозаїка, художника та етнографа Тараса Григоровича Шевченка в італійській столиці — Римі. Один із найнезвичайніших та найцікавіших скульптурних образів письменника у монументальному мистецтві. Т. Шевченко зображений в ролі римського патриція. Урочисте відкриття Monumento di Taras Shevchenko відбулося 1973 року перед греко-католицьким собором Святої Софії. Автор пам'ятника італійський

скульптор Уго Мацеї одягнув Тараса Григоровича в римську тогу, зобразив його трибуном-оратором, який, піднісши руку, звертається до присутніх із полум'яним словом. Таке «переодягнення» – образна констатація того, що Шевченко та його твори належать не лише Україні, а й усьому людству.

9 клас

Складіть твір-опис пам'ятника Тарасові Шевченку в Буенос-Айресі (Аргентина), дайте твору заголовок.

Ознайомтеся із додатковою інформацією.

5 грудня 1971 року у Буенос-Айресі (Аргентина) відкрили пам'ятник Тарасові Шевченку, подарований місту українською громадою за два роки до 75-ї річниці прибуття перших емігрантів з України на знак подяки за наданий притулок.

У написі на постаменті вказано: «Пам'ятник присвячений благородній нації Аргентини. Українці висловлюють одностайну і глибоку подяку за дружній прийом, який вони отримали на цій землі. Від українців і їхніх нащадків, які знайшли тут не тільки мир, працю і добробут, але й дорогоцінні демократичні свободи, за які боровся героїчний Кобзар України».

Пам'ятник складається з двох частин - власне статуї письменника та алегоричного рельєфу. Бронзова скульптура письменника заввишки 3,45 метра встановлена на постаменті з червоного граніту. На постаменті викарбувані останні рядки з вірша «Стоїть в селі Суботові...» іспанською мовою:

Se alzará con Ucrania su gente
Y la niebla de toda opresión
la verdad flameará refulgente
y dirán su oración libremente
los que aún hijos de esclavos
son hoy

Myrhorod, 21 X 1845.

Автор скульптури – канадський скульптор українського походження Лео Мол (Леонід Молодожанин). Гранітний алегоричний рельєф, який зображає борців за свободу, виконав аргентинський скульптор Оріо даль Порто.

10 клас

Складіть твір-опис скульптурної композиції, присвяченої Тарасові Шевченку в місті Канберра, (Австралія). Дайте твору заголовок.

Ознайомтеся із додатковою інформацією.

Скульптурна композиція «Шевченкові думи» виконана у вигляді торбана – гетьманської бандури і встановлена у 2005 році на території Українського православного центру. Автор композиції – А. Валієв. Це – подарунок Києва українській діаспорі в Австралії. Між Києвом і Канберрою пролягла відстань майже 15 тис.км, тож монумент – найвіддаленіший від України.

11 клас

Складіть твір-опис пам'ятника Тарасові Шевченку в Баку (Азербайджан). Дайте твору заголовок.

Ознайомтеся із додатковою інформацією.

Автором ідеї пам'ятника Т.Г. Шевченку в Баку є український скульптор Ігор Гречаник. Мистецька та історіософічна ідеї пам'ятника – втілити образ Шевченка як духовного пророка, хто заклав основи пробудження самосвідомості українців як нації. Головна праця його життя – «Кобзарь» – сконцентрований на прагненні українського народу до самовизначення і свободи. У скульптурній композиції закарбований поет, який передає людям свій творчий заповіт «Кобзар», – натхненний крилом божого дару, духовного злету. Він виступає як пророк українського народу, який дав людям слово правди. Тарас Шевченко зображений молодим, у тому віці, коли він почав писати «Кобзар» (перше його видання побачило світ, коли йому було 26 років). Зі зворотного боку пам'ятник нагадує дерево вербу з коренями – символ нашої долі, уособлення України і народного кореня, джерел Великого Кобзаря... Пам'ятник встановлено 2008 року в центрі Баку на проспекті Свободи.

Завдання фінального етапу конкурсу @

5 клас

Завдання. Напишіть лист другу чи подрузі, які сьогодні опинилися за кордоном і навчаються в іншій країні. Розкажіть про те, що відбувається у вашій школі, у країні. Доповніть свої міркування словами з поезій Тараса Шевченка, які передають Ваш настрій. Розкажіть, чому

варто читати Шевченка сьогодні, які цінності його поезії допомагають усвідомити Вам.

Обсяг: 1 стор. 6 клас

Прочитайте поданий нижче уривок із твору Тараса Шевченка:

Поставлю хату і кімнату,

*Садок-райочок насажу.
Посіжу я і похожу
В своїй маленькій благодаті.
Та в одині-самотині
В садочку буду спочивати, <...>*
(Т. Шевченко).

Напишіть есе за темою «Маленька благодать Шевченкового світу», у якому розкрийте, у чому, на Вашу думку, полягає досягнення благодаті для поета? Що робить світ навколо ліричного героя благодатним, сповненим радості й щастя?

Обсяг: 1-1,5 стор.

7 клас

Завдання. Напишіть листа українському героєві, який воює на фронті, захищаючи українські землі. У листі використайте дві цитати з творів Т.Шевченка, які допомогли б зміцнити український дух і підтримати героїчну боротьбу ЗСУ на передовій для захисту української землі від російського агресора.

Обсяг: 1-1,5 стор.

8 клас

Завдання. Напишіть есе за темою «Слова-символи українського духу в поезіях Тараса Шевченка». У творчій роботі використайте 4 цитати з творів Т.Шевченка.

Обсяг: 1,5-2 стор.

9 клас

Завдання. Напишіть есе за темою «Героїчне у творах Тараса Шевченка». Розкрийте значення поняття «героїчне» у творчості українського генія. Поміркуйте, у чому воно полягає, у яких творах представлено найяскравіше. У чому полягає природа «героїчного», на Вашу думку? Як це представлено у творах українського класика?

Орієнтовний обсяг: до 3 стор.

10 клас

Який епізод із життя Тараса Шевченка міг би зацікавити світ як матеріал для кінострічки?

Завдання. Напишіть сценарій для фільму «Тарас Шевченко. Відкриття», у якому розкрийте один із аспектів життя поета, щоб зацікавити глядачів різних країн світу біографією українського класика. У сценарії використайте чотири цитати з творів Т. Шевченка.

Орієнтовний обсяг роботи : 1,5-3 стор.

11 клас

Який твір Тараса Шевченка Ви запропонували б для вивчення в освітніх закладах різних країн світу?

Завдання. Напишіть есе за темою «Вірш Тараса Шевченка, який промовляє до всього світу». У творчій роботі поясніть власний вибір. Наведіть три аргументи, які переконали б читачів у тому, що саме цей твір має бути внесений до всіх програм літератури в різних країнах світу.

Обсяг: до 4 стор.

МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС ЗНАВЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦИКА

Українська мова – наше культурне надбання, гарантія збереження ідентичності нації, запорука соборності та подальшого успішного розвитку країни. Ми завжди пам'ятатимемо, що за право говорити рідною мовою українці віддають свої життя. В українській мові – сила та єдність нашого народу, а єдність – абсолютний пріоритет для нас усіх у сучасних суспільно-політичних умовах.

Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика – захід, який сприяє утвердженню державного статусу української мови піднесення її престижу серед молоді, вихованню поваги до культури й традицій українського народу.

За ухвалою Ліги українських меценатів, конкурсу надано ім'я Петра Яцика.

За останні роки кількість учасників конкурсу сягала понад 5 млн осіб з-понад 20 країн світу.

Уперше Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика відбувся у 2000 році, його ініціатором став тоді ще не відомий в Україні Петро Яцик, але знаний в Канаді бізнесмен і меценат, «українець, який відмовився бути бідним», як назвав його в своїй книзі Михайло Слабошпицький [8].

Петро Яцик прожив довге життя, був в УПА, після Другої світової війни емігрував до Канади, став успішною та заможною людиною. І хоч жив на чужині, але завжди думав про Україну. Після здобуття Україною незалежності, він не раз приїздив до Києва, багато спілкувався з людьми і аналізував те, що в Україні ще багато хто до кінця не розумів і не надавав значення. А Петрові Яцику, насамперед, не давала спокою чута ним повсюдно на українських вулицях чужинська мова. Як мудра людина, яка все аналізувала і багато що могла передбачити на кілька кроків уперед, він розумів, що рано чи пізно питання мови, питання української ідентичності «вистрілить», постане гостро й нагально. Не відомо, чи передбачав він російсько-українську війну того далекого 2000-го, але одне, що він знав точно, – то це те, що росіяни так просто українців «не відпустять». Саме з цих тривожних Яцикових роздумів і передбачень й народилася ідея конкурсу з української мови. І її підтримали на одному із зібрань у Лізі українських меценатів.

Сьогодні мовний конкурс популярний і престижний у молоді, його знають не лише в Україні, а й у багатьох країнах світу, де живуть українці. І головне, він виконував і виконує свою найголовнішу функцію – учить любові до рідної мови, піднімає престиж української мови, виховує в молоді відчуття українства, патріотизму.

..

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦИКА

Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика (далі – Конкурс) проводиться щороку на виконання Указів Президента України від 9 листопада 2007 року № 1078 «Про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика» [5] (додаток Ж), від 28 листопада 2007 року № 1155 «Про деякі заходи щодо піднесення ролі української мови» [6] (додаток И) та відповідно до Положення про Міжнародний конкурс, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13 березня 2008 року № 168, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 липня 2008 року за № 643/15334 (зі змінами, внесеними згідно з наказом МОН від 18.10.2022 № 924) [7] (додаток К).

Конкурс щороку розпочинається 27 жовтня.

Конкурс проводиться в таких категоріях: учні одного року навчання закладів загальної середньої освіти (3–11 (12) класи); учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти; студенти закладів фахової передвищої освіти; студенти закладів вищої освіти.

Міжнародний конкурс в Україні проводиться в чотири етапи:

перший – на рівні закладів освіти (листопад);

другий – на рівні територіальних громад, районів міст Києва та Севастополя, районів областей (листопад – грудень). Рішення про рівень проведення другого етапу ухвалює відповідний орган управління у сфері освіти Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

третій – на рівні Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя (грудень – лютий);

четвертий – на всеукраїнському рівні (березень).

Учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти, студенти закладів фахової передвищої та вищої освіти беруть участь в першому, третьому та четвертому етапах Конкурсу.

Міжнародний конкурс серед закордонних здобувачів освіти (далі – Конкурс серед закордонних здобувачів освіти) проводиться в два етапи:

перший – на рівні закладів освіти з вивченням української мови, культурно-освітніх центрів, громадських організацій закордонних українців (далі – культурно-освітні центри) (листопад – січень);

другий – на рівні країни проживання закордонних здобувачів освіти (лютий – квітень) [7].

Під час дії воєнного стану, надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження, карантину, запровадження протиепідемічних заходів та інших обставин, що об'єктивно унеможливають проведення Міжнародного конкурсу або окремих його етапів в очній формі, Міжнародний конкурс або окремі його етапи можуть проводитися в дистанційній або змішаній (очній та дистанційній) формі [7].

Організація та проведення Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика в області відбувається відповідно до нормативних документів та законодавчих актів.

Початок конкурсу – 27 жовтня, у День української писемності та мови.

У конкурсі можуть брати участь здобувачі освіти: закладів загальної середньої (3-11 класи), професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Для учнів закладів загальної середньої освіти конкурс проводиться у чотири етапи:

перший – на рівні закладів освіти (листопад);

другий – на рівні територіальних громад, районів міст (листопад – грудень);

третій – на рівні Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя (грудень – лютий);

четвертий – на всеукраїнському рівні (березень).

Форму (дистанційна, очна) проведення конкурсу визначає організаційний комітет кожного етапу (I, II, III), із беззаперечним дотриманням законодавства України в частині вжиття заходів безпеки.

Умови проведення конкурсу однакові, що в очному форматі, що в дистанційному, за винятком відеоспостереження, що здійснюється у дистанційному форматі.

Особа, яка відповідає за проведення конкурсу (районі, місті, ТГ), має завчасно попередити учасників про академічну доброчесність під час виконання завдань.

До участі в конкурсі допускаються учні, які мають письмову згоду батьків або осіб, на обробку персональних даних.

Організовує розроблення завдань та критерії оцінювання голова журі відповідного етапу конкурсу.

Завдання оприлюднюються у день проведення конкурсу, безпосередньо перед його початком.

Після оприлюднення завдань учасникам конкурсу – починається відлік часу, відведеного на виконання роботи учнями закладів загальної середньої освіти:

– учні 3–4 класів працюють над завданнями 1 астрономічну годину,

– учні 5–8 класів – 2 астрономічні години,

– учні 9–11 класів – 3 астрономічні години [7].

У приміщенні, де учасники виконують завдання, може знаходитися тільки особа, яка здійснюватиме технічний супровід.

На робочому місці учасника можуть бути лише зошит у лінію, у якому буде виконуватися конкурсне завдання, аркуші для чернетки, ручка з чорною пастою (або темно-синьою), вода. На кожному аркуші зошита проставляється штамп закладу освіти де навчається конкурсант.

Під час роботи над завданнями заборонено мати при собі засоби зв'язку, пристрої зчитування, обробки, збереження та відтворення інформації, що не використовуються з метою забезпечення передачі та відтворення конкурсних завдань, відео- та аудіозв'язку тощо. Не дозволяється використовувати друковані або рукописні матеріали (посібники, довідники, словники, тексти художніх творів і статей тощо).

У роботах забороняється використання будь-яких позначок, які б сприяли дешифруванню.

По завершенню виконання конкурсних завдань роботи кодуються й перевіряються закодованими.

Переможцями першого – третього етапів Конкурсу є учасники, які в кожній категорії посіли перше, друге та третє місце.

Кількість призових (перших, других, третіх) місць становить не більше 30 відсотків від загальної кількості учасників у кожній категорії із орієнтовним розподілом їх у співвідношенні 1:2:3 у рейтинговому порядку [7].

У четвертому етапі Конкурсу в кожній категорії визначаються один переможець, який посів перше місце, два переможця, які посіли друге місце, три переможця, які посіли третє місце, згідно з рейтингом результатів [7].

У категорії «учні одного року навчання закладів загальної середньої освіти (3–11 (12) класи)» переможців визначають за кожним роком навчання [7].

До участі у кожному наступному етапі Конкурсу допускаються здобувачі освіти, які стали переможцями попереднього етапу змагання (додаток Л).

Звіти (додаток М). про проведення II етапу Конкурсу та заявки на участь в обласному етапі оргкомітети надсилаються в електронному та паперовому вигляді оргкомітету наступного етапу (додаток Н).

Під час підготовки учнів до участі у Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика, необхідно звернути увагу на те, що учні мають уміти правильно ділити текст на абзаци – частини, що містять певну думку. Не варто робити великих абзацив, у яких висловлено кілька думок, і, навпаки, поділяти текст на маленькі частини по два-три речення. Слід звернути особливу увагу на такий вид роботи, як написання твору. Варто зважати на обсяг творів.

Текст може бути реалізований (або ж і сформульований у завданні) в одній із форм типів мовлення: описі, розповіді, роздумі або в їхньому поєднанні з перевагою якоїсь однієї форми.

Конкурсом обумовлено виконання учнями завдань із таких розділів і тем науки про мову, як: лексикологія і фразеологія (редагування словосполучень та речень, підбір до іншомовних слів українських, розуміння фразеологізмів, уведення їх у речення, підбір синонімів,

антонімів), орфографічна та пунктуаційна вправність, синтаксичний розбір речення

Під час підготовки учнів до конкурсу доцільно опрацювати завдання, які розміщені на сайтах: Інституту модернізації змісту освіти → «Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика» (<https://imzo.gov.ua/stem-osvita/mizhnarodnyj-konkurs-z-ukrajinskoji-movy-imeni-petra-yatsyka/>); Ерудит.нет → «Конкурс ім. П.Яцика» (<https://erudyt.net/olimpiadni-zavdannia/konkurs-im-p-yatsyka>); Знайшов → «Готуємося до Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика: завдання минулих років, підготовка, грамоти переможцям» (<https://znayshov.com/News/Details/hotuiemosia-do-mizhnarodnoho-konkursu-z-ukrainskoi-movy-imeni-petra-yatsyka-zavdannia-mynulykh-rokiv>).

З метою убезпечення порушень Положення та правил проведення міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, звертаємо увагу на відповідність заявок та строків подання робіт до наступного етапу конкурсу; дотриманні умов проведення кожного його етапів.

ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦИКА

Завдання до II етапу Конкурсу @ 3 клас

1. *Склади текст-опис за поданим початком.*

У народі говорять, що листопад відкриває двері зимі. Він....

2. *Прочитайте текст, поділіть його на речення. Доберіть заголовок. Запишіть правильно. У кінці кожного речення поставте потрібний розділовий знак. Підкресліть власні назви.*

україна – це велика незалежна держава на заході вона межує з польщею, словаччиною, угорщиною, румунією на території нашої держави є багато річок– десна, південний буг, тиса, тетерів, ворскла на заході простягаються карпати, а на півдні - територію україни омивають чорне й азовське моря на берегах річки дніпро розташована столиця україни – київ.

3. *Об'єднайте усі ці пари слів в одне речення. Запишіть його, поставте розділові знаки та підкресліть підмет і присудок у реченні.*

Зима (що зробила?) торкнулася;

зима (яка?) біла;

торкнулася (чим?) паличкою;

паличкою (якою?) чарівною;

торкнулася (чого?) верхівок;

верхівок (чого?) дерев.

П...еса, про...єкт, комп...ютер, здоров...я, сузір...я, моркв...яний, полум...я, м...юслі.

5. *Зробіть звуко-буквений аналіз слів*

Сумщина –

Змагаєшся –

4 клас

1. *Складіть розповідь (6-7 речень) на тему «Мій улюблений казковий (літературний) персонаж».*

2. *Запишіть слова повнозначних частин мови за алфавітом, поставте наголос.*

Підбилися в зеніт Волосожари, і каже казку зірка до зорі. (В. Стус)

3. *Встановіть межі речень і запишіть їх. Поставте розділові знаки в кінці речень, велику літеру на початку. Підкресліть підмет і присудок у першому реченні.*

Кожна ягідка горобини горіла твердим кораловим світлом воно було рівне й туге королева жовтня усміхалась і пташатам і людям й осіннім хмарам сьогодні кругла крона горобини геть-чисто вся обснована тілами

великих пташок цілісінька згряя налетіла і дружно скльовує достиглі ягоди. (Є. Гуцало)

4. Поділіть слова для переносу.

Калина, книжка, Марія, ходжу, низько, бур'ян.

5. За допомогою префіксів і суфіксів утворіть нові слова від поданих.

Сніг, школа, рік, гора.

6. До поданих слів добери синоніми (слова, близькі за значенням).

Праця –

Метелиця –

Абетка –

5 клас

1. Складіть мінітвір, розказавши про свою улюблену книжку.

Видатний український письменник Іван Франко писав:

«Книги – морська глибина,

Хто в них пірне аж до дна,

Той, хоч і труду мав досить,

Дивнії перли виносить».

2. Утворіть прикметники від поданих іменників за допомогою суфікса «-ськ». Складіть три речення з трьома прикметниками, утвореними від власних назв.

Козак, Кременчук, солдат, Запоріжжя, викладач, Липова Долина, ткач, залісся.

3. Поясніть зміст і походження фразеологізмів.

Куди голка, туди й нитка; езопівська мова; схрестити мечі; Ахіллесова п'ята.

4. Поставте наголоси у словах:

Черговий, одинадцять, випадок, лапки, олень, закладка, чорнослив, літопис.

5. Доберіть до виділених слів антоніми, запишіть ці пари слів.

За обрієм дотлівала і згасала сонячна заграва. Над луками холонув травневий вечір, зануривши в мілкі прибережки далеке полум'я хмар. За день води під крутим берегом убуло. Заходило сонце, у вузеньких хутірських вуличках стояла червона курява, в садках варилася на триніжках вечеря.

6. Відредагуйте речення.

Вибачаюсь, я запізнився.

Я буду приймати участь у цьому конкурсі.

На зустріч прийшли відомі поети і письменники.

6 клас

1. Напишіть твір з елементами опису «Зима. Все навколо в білих самоцвітах», використавши у тексті звертання.

2. Уявіть себе вчителем. Знайдіть у кожній групі слова з помилками і запишіть їх правильно.

Уп'ятьох, цв'ях, духмянний, хвастливий, апельсін, у хатиньці.

Їзджу, Лук`яненко, моркв`яний, баластний, проїздний, снігуроньці.
Пресісти, тонший, щастливий, з`ясовано, черв`як, тьмянний.
Міжярусний, якісний, розв`язаний, бриньчати, лелека, підніжя.
Шістнадцять, списаний, пташинний, милодія, комп`ютер, прем`ера.

3. *Запишіть правильну відповідь.*

Марійка й Данилко прибігли до бабусі, бо посперечалися. Сестричка переконувала, що штани, шапку, окуляри, костюм, сережки, сорочку, намисто– надягають, а братик переконував, що треба казати «одягають». Сестричка-шестикласниця Оленка спробувала їх заспокоїти і сказала: «Можна казати і «надягати», й «одягати». А як ви вважаєте, яку правильну відповідь почули діти від бабусі?

4. *Запишіть слова, вставляючи, де потрібно, пропущені літери або знаки.*

Коеф...ц...ент, вол...ер (загін), дез...нформац...я, ін...екція, Бр...танія, д...ез (музичний термін), ч...лі (соус), н...юанс, его...зм, вар...ете, кр...жинка, твіт...ер.

5. *Прочитайте речення, спишіть його і над кожним словом надпишіть, якою частиною мови воно є.*

Порипують роменським шляхом гарби,
Сулою тихо хлюпають човни,
І плине люд з своїм нехитрим скарбом
на ярмарок у наші Курмани. (Д. Білоус)

6. *Відредагуйте речення.*

На протязі тижня нам довелося змінювати плани.
Мені дуже невгодно просити тебе допомогти.
Олександр, виключи світло.
Завдяки бурі зламано багато дерев.

7 клас

1. *Напишіть твір-етюд. Доберіть заголовок. За епіграф візьміть рядки з вірша Івана Малковича:*

«Хтось із дитям удвох
бродить різдвяним садком.
Каже дитятко: «я – Бог»,
трусить сніжком.
Кутає благодать
їх в найтихішім з садів,
пір`ям холодним риплять
білі гусятка слідів».

2. *Замініть іншомовні слова власне українськими.*

Фотографія, спонсор, рулет, мемуари, префікс, секрет, бібліотека, біографія.

3. *Поставте наголоси в словах.*

Павич, косий, котрий, кропива, літопис, мережа, отаман, ознака, русло, поняття, піала, визвольний.

4. Прочитайте подані парами слова. Підкресліть (обведіть) лише ті пари, які є синонімами.

Гамувати – їсти; брунатний – набубнявілий; гринджоли – санки; драглистий – грузький; зугарний – вродливий; лихоманка – злигодні; миршавий – мишачий; нидіти – скніти; рахманний – циганський; церата-клейонка; шпаркий – швидкий; тартак – лісопильня.

5. Чи однакові за значенням слова «посмішка» й «усмішка»? Коротко поясніть свою думку. Проілюструйте прикладами речень із цими словами.

6. Відредагуйте речення.

Така жара, що ні чай, ні кофе не спасають.

На завтрак мені порадили їсти свіжий tvorog.

До музикальної школи мені добиратися біля години.

Моя сестра купила квартиру в розстрочку.

8 клас

1. Напишіть невеликий твір-роздум, епіграфом до якого стануть слова Григорія Сковороди: «Якщо ми хочемо виміряти небо, землю і моря, повинні, по-перше, виміряти себе».

Обсяг висловлення – 10-12 речень. У тексті твору використайте інфінітив у трьох синтаксичних ролях, щоб він був підметом, присудком й означенням. Обведіть у кружечок ці інфінітиви.

2. Поставте наголоси в словах.

Феномен, підлітковий, загадка, посередині, посидіти, фольга, подруга, зручний, зібрання, здалека, олень.

3. Замініть іншомовні слова власне українськими.

Борт, ексклюзив, симптом, сфера, форум, хобі, дедлайн, амбасадор.

4. Запишіть речення, надпишіть над кожним словом, якою частиною мови воно є.

На срібнім березі Дніпра

Слов'янства золота столице,

Світанку мови і добра,

Вікно у світ стооке і столице,

Всі сто століть у скрути і жалі

Під небозвіддям згрозоної днини

Ти водиш серцем нашим мужні кораблі

З вітрилами на щоглі України. (М. Вінграновський)

5. Відредагуйте речення

Вибачаюсь, але я, на жаль, не маю мелочі.

Андрій весь час наді мною сміється і таким чином задіває моє самолюбство.

Син здав екзамен на відмінно, бо відповів на всі питання вірно.

Потяг тронеться без п'яти сім.

Цей планшет являється водночас і телефоном.

6. Прочитайте подані парами слова. Перепишіть і підкресліть (обведіть) лише ті пари, які є синонімами.

Пелехатий – скуйовджений; пильний – уважний; позірний – невічливий; посіпака – поплічник; причинний – божевільний; ретельний – далекий; спекатися – зготувати; строкатий – пістрявий; тішитися – радіти; філіжанка – хвіртка; царина – правління; цибатий – довгоногий.

9 клас

1. Напишіть твір-роздум про українську мову (до 1 стор.) за сентенцією «СлОвО плОтОнОснО – МнОгО плОдОнОснО» (Іван Величковський).

2. Запишіть, що означають ужиті в статтях тлумачного словника такі умовні скорочення? Доберіть до кожного скорочення по одному прикладу.

Тех., діал., муз., іст., бот., жив., розм., уроч., літ., поет.

3. Складіть монофон із 4-6 речень (текст, у якому всі повнозначні слова починаються з однієї літери), присвячений волонтерам України.

4. Запишіть речення, виконайте частковий синтаксичний розбір (підкресліть головні і другорядні члени; побудуйте структурну схему; дайте загальну характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням).

Люті морози та вітри поїли, як кажуть мисливці, сніги, а лишок лежав туго збитим шаром, що добре витримував людину і собаку. (Іван Багряний)

5. Доберіть до кожного слова іншомовного походження український відповідник.

Фактичний, реформа, революція, регрес, реалізувати, пропаганда, еміграція, оригінал, лімітований, респект.

6. Поставте наголоси в словах.

Догмат, добуток, дещиця, порядковий, позначка, симетрія, пекарський, піала, щелепа, чарівний.

10 клас

1. У вірші Миколи Вінграновського «Ніч Івана Богуна» є такі слова:

«Ми тут. Ми є. Ми – всі. Ми – гурт.

Єднаймося! Ми той є грунт

Подій майбутніх, вирішальних.

Ми знаємо, куди йдемо,

Як наші ночі йдуть за днями.

І України знамено

Кричить і горбиться над нами».

Викладіть у формі есе Ваші думки про те, які уроки української історії ми зараз опановуємо (обсяг до 1-1,5 стор.). Дайте назву своєму твору.

2. Подані слова згрупуйте і запишіть. Перша група – слова, які треба писати разом. Друга група – слова, які треба писати через дефіс.

Лікар/еколог, екс/чемпіон, топ/менеджер, купівля/продаж, фольк/музика, обер/майстер, прес/конференція, квазі/державна, чар/зілля, міні/футбол, арт/об'єкт, контр/адмірал, супер/проект, звіробій/трава,

льон/довгунець, веб/сайт, кіно/студія, гіпер/активний, аква/зона, поп/музика.

3. Спишіть речення, поставте правильно розділові знаки. Визначте всі частини мови, підкресліть члени речення та побудуйте схеми речень.

Річка втратила свою вчорашню голубу барву, що мала насиченість і бездонність неоглядного неба, й тепер у пласких берегах тече сумовита вода. Тече в безпросвітній своїй приреченості сіра і безбарвна; де ж її недавнє кольорове буйство, гаряча пристрасть голубизни? (за Є. Гуцалом)

4. Прочитайте вірш А. Матвійчука «Мова». Випишіть із твору діалектизми і запишіть поруч слова-відповідники нормам літературної мови. Поміркуйте, яке смислове й емоційне навантаження несуть діалектні слова у вірші.

Я пам'ятаю Сумщину квітучу.
Село Ховзівка. Луки і ліси.
І я – цікавий і непосидючий,
І ці – уже далекі голоси:
«Хадьом у сад – там гучно дятел здука...
Вадкуль приїхав – з Киява, мабуть?
Ти пуйдеш грати з хлопцями нав лука?
Ну, а таді вечерять вас пазвуть?
У нас є кунь – не хочеш пакататись?
Ти мнієш верхи їздити чи ні?
А можеш в нашій річці пакупатись,
Там кулько гарних ракушків на дні!
А завтра ми карув пагоним пасти,
Нарвеш сабі гароху і гурків...»
Таким було моє селянське щастя!
Але хіба тоді я розумів?
І що я знав тоді про сутність слова,
Я в Києві інакше чути звик...
Хіба я думав, що ця дивна мова
Залишиться у пам`яті навік.
І от, назло всім нормам і аспектам,
Крізь довгі роки і шалені дні –
Отим, прекрасними рідним діалектом,
Відлунює дитинство у мені... (А. Матвійчук).

5. Замініть у кожному з речень багатозначне слово «витися» на синонімічне.

Зелений плющ вився по кам'яній стіні. Вужі вилися клубками. Там, де Ятрань круто в'ється. Стоп диму в небо в'ється.

6. Відредагуйте ті словосполучення, у яких допущено лексичні помилки, розкрийте дужки.

Лікарняний комплекс, військовий період, учитися (ремесло), оплатити (проїзд), відповіді співпадають, коврове покриття, виконайте

задачу наступним чином, побоюватися (результат), невірний номер, хвилюватися (діти).

11 клас

1. *Напишіть есе (обсяг 1-1,5 стор.) «Свою дорогу віднайди», використавши мотиви з вірша Миколи Гриценка «Світи».*

Світи відходять у світи...
Бо ти є світ, Людино!
Ти маєш на землі світить
І в небесах... Єдино!
Тоді є смисл в твоїм бутті,
У твоєму пришесті,
А Він, розп'ятий на хресті,
Спитає з тебе честі,
Спитає вірності, жаги,
Надії та любові,
Твоєї сили і снаги,
Незіпсутої крові...
Плоди твоїх розквітлих літ
Посіються на хмарах...
І зазвучать серця в отвіт
У зір нових ударах.

2. *Запишіть речення, розставивши розділові знаки. Побудуйте структурну схему, зробіть синтаксичний розбір першого речення (підкресліть члени речення, надпишіть над кожним словом, якою частиною мови є, дайте загальну характеристику реченню та їхнім частинам).*

Ми поприлипали до вікна і крізь блакитні кружальця дивимося на високі снігові замети що іскряться під сонцем на запушені інеєм дерева які немов понадягали теплі хустки на застигли дими понад хатами. Не встигнеш оглянутися а скло вже поросло небаченої краси лісом і міниться і виблискує і спалахує тисячами кольорових вогників. (А. Дімаров)

3. *Запишіть слова, знявши ризики.*

Загально/освітній, мовно/літературний, поза/очі, україно/мовний, макро/економіка, максі/спідниця, ліво/бережний, плодо/ягідний, плодово/овочевий, бозна/який, аби/хто, конференц/зал, де/факто, прес/центр, чверть/фінал, без/упину, з/краю/в/край, всього/на/всього, до/речі, с/покон/віків, на/добраніч, по/суті, у/плав, англо/канадець.

4. *Запишіть словами поєднані з іменниками числівники, розкрийте дужки, поставте іменники й числівники в потрібних відмінкових формах.*

На 847 (тонна), до 1761 (кілометр), потяг зі 754 (пасажир), висота 3 з половиною (метр), протягом 198 (день), у віці 36 (рік).

5. *Перепишіть прислів'я, узгоджені означення замініть на узгоджені.*

Не зарікайся пити воду з криниці з мулом.

Хто тоне, за піну з моря хапається.

Лякала коза, що з верби листя об'їдати не буде.

6. Кожен мовознавець має у своїй бібліотеці словник основних термінів і понять тієї царини лінгвістики, у якій працює. Розподіліть подані терміни за розділами мовознавчої науки (наприклад: підмет, синтагма – синтаксис).

Морфема, фонема, додаток, семантика, варваризми, омографи, дифтонг, топонім, афікс, предикативність, інверсія, флексія, прикладка, дисиміляція, постфікс, склад.

Завдання до III етапу Конкурсу @

3 клас

1. Юний(юна) учню(ученице), у Ваших родинях є домашні улюбленці: котики, песики, пташки, хом'ячки. Вони вміють говорити. Їхню мову треба розуміти. А ти знаєш мову своїх маленьких друзів? Склади розповідь (4-5 речень) про свого улюбленця. Дай твору заголовок. Запиши його перед текстом.

2. Знайди у кожній групі слів зайве за значенням слово і склади з ним речення:

Вода, водолаз, водій, водянистий.

Гостинець, гострий, гість, гостювати.

Набережна, збережімо, берегиня, оберігати.

3. Спиши текст, поділивши його на окремі речення. Визнач граматичні основи (підмет і присудок) в реченнях.

Наші предки використовували кульбабу від багатьох хвороб свіжим соком рослини люди виводять плями на шкірі кульбаба покращує роботу шлунку з неї господині готують смачні салати.

4. Встав пропущені букви «е» чи «и». Склади 3 речення, використовуючи з поданих будь-які 3 слова.

Тр..вожний, смород...на, с..р..дина, с..кунда, пр..зидент, б..тон, вин..сти, м..лодійний.

4 клас

1. Юний(юна) учню(ученице), ти живеш у дивовижному селі чи місті Сумщини. Поділися з нами секретом і склади розповідь про своє рідне село (місто) (7-8 речень). Добери до свого твору заголовок і запиши його перед текстом.

2. Згадай прізвища своїх однокласників і запиши їх в алфавітному порядку (8 прізвищ).

3. Добери по одному спільнокореновому слову, яке належить до іншої частини мови, розбери кожне дібране слово за будовою:

Зайчик, пшениця, калина, воля, ластівка, дах, нора, дупло.

Наприклад: горобина –горобиний. Горобиний

4. Прочитай вірш Платона Воронька «Дідів портрет». Випиши із тексту іменники і згрупуйте їх:

1. Іменники на позначення істот. 2. Іменники на позначення предметів (неістот).

Поділи для переносу слова: портрет, іній, гляньте, дід.

Дідів портрет

Ми ліпили сніжну бабку,
Поки вечір наступив.
А вночі високу шапку
Й вуса іній наліпив.
Підійшов Омелько-дід,
Усміхнувся:

«Все, як слід:
Шапка, вуса, борода,
Ще й чуприна вигляда.
Гей, хто в хаті, гляньте, йдіте!
Мій портрет зліпили діти!»
Вмить зібравсь Омельків рід:
«Справді, з баби вийшов дід!»

5 клас

1. Напишіть твір (1 стор.) за поданим початком. Доберіть заголовок.

Україна: рік 2023. Десь високо в грудневому небі народилася маленька Сніжинка. Їй украй важливо було дізнатися, що ж там діється на землі...

2. Встановіть межі речень і запишіть їх. Поставте розділові знаки в кінці речень, велику літеру на початку. Підкресліть підмет і присудок у реченнях.

Кожна ягідка горобини горіла твердим кораловим світлом воно було рівне й туге королева жовтня усміхалась і пташатам і людям й осіннім хмарам сьогодні кругла крона горобини геть-чисто вся обснована тілами великих пташок цілісінька зграя налетіла і дружно скльовує достиглі ягоди.

3. Розкрийте зміст і поясніть походження фразеологізмів

Іду на Ви!

Чути крила за плечима.

З роси та води.

4. Відредагуйте речення.

1. Вибачаюсь, я запізнився.
2. Твоя вишивана сорочка радує око.
3. Я буду приймати участь у цьому конкурсі.
4. Мій брат старше мене на шість років.
5. Він у класі самий високий.
6. Мандрівники вирушили у далекий путь.

5. Запишіть слова і поставте наголоси.

Черговий, читання, чорно-червоний, середина, обіцянка, дочка, отаман, подружечка, приятель, вершник, вимова, запитання, завдання, килим, чотирнадцятий, лінощі.

6 клас

1. Напишіть твір (1 стор.) за поданим початком. Доберіть заголовок.

Українські прізвища мають цікаву історію. Багато із них пішли від роду занять наших предків — так і з'явилися Ковалі, Бондарі, Гончарі та Стельмахи. За цим же принципом виникли також прізвища від військових чинів на Запорозькій Січі. Більшість люду в Україні здобули прізвища після того, як у 1632 році київський митрополит Петро Могила доручив священникам завести метрики народжених...

Як, на Вашу думку, виникли прізвища однокласників?

2. Запишіть подані іменники у формі родового відмінка однини.

Баскетбол, вальс, водень, ганок, Єгипет, Миргород, молочай, Ніл, Париж, понеділок, Сибір, текст.

3. Перепишіть, уставте пропущені літери е (є), або и (і).

Кос..ш, ход..ш, співа..ш, люб..ш, сто..ш, занос..ш, полю..ш, пал..ш, вереду..ш, бач..ш, біл..ш, нос..ш, допомага..ш, хвилю..шся, навча..шся, економ..ш, перенос..ш, лет..ш, зна..ш, пиша..шся, свищ...ш, їзд...ш, колиш...ш, в'яж...ш

4. Відредагуйте речення і запишіть правильно

Скільки зараз годин? Два ночі.

Два працівники підготували проекти, а другі – ні.

Дівчина вискочила на вулицю в одній кофтині.

Хворим рекомендують споживати овочі, фрукти, апельсини.

Львівський національний університет імені І. Франко – найбільш відомий вуз України.

Іван Федорович, дякую Вас за зроблене.

5. Встановіть межі речень і запишіть їх. Поставте розділові знаки і велику літеру на початку речень. Підкресліть підмет і присудок у реченнях.

У стінах храмів і колиб сіяє нам святково як сонце випечений хліб і виплекане слово і люблять люди з давнини як сонце незагасне і свій духмяний хліб ясний і рідне слово красне бо як запахне людям хліб їм тихо дзвонить колос і золотом сіяє сніп під жайворона голос (Д. Білоус).

6. Запишіть слова і поставте наголоси.

Кілометр, тонкий, задум, псевдонім, кидати, легкий, чорнозем, вірші.

7 клас

1. Подумайте і запишіть, у формі твору-роздуму (обсяг – 1-1,5 стор.).

«Кажуть, що люди – як книжки...Одних хочеться читати до кінця... Інших – закрити вже на першій сторінці».

Використайте подані займенники: хто, вся, дехто, будь-хто, який, чомусь.

2. Прочитайте вірш Володимира Івасюка

1. Я піду в далекі гори, на широкі полонини,

І попрошу вітру зворів, аби він не спав до днини.
Щоб летів на вільних крилах на кичері і в діброви,
І дізнавсь, де моя мила, карі очі, чорні брови.

Приспів:

Мила моя, люба моя, світе ясен-цвіт,
Я несучу в очах до тебе весь блакитний світ.
Я несучу любов-зажуру, мрію молоду,
І сади цвітуть для мене, як до тебе йду.

2. А як вітер з полонини полетіти не захоче,
Все одно знайду дівчину – чорні брови, карі очі.
Переїду я бистрі ріки, і бескиди і діброви,
І шляхи мені покажуть карі очі, чорні брови.

Випишіть із твору і поясніть значення слів: звори, полонини, кічери, плаї, бескиди, діброви.

Знайдіть у тексті постійні епітети, випишіть їх.

3. *Утворіть назви мешканців (чоловіків і жінок) населених пунктів (в однині і множині).*

Вінниця, Суми, Житомир, Харків, Полтава, Чернігів, Чернівці, Львів, Миколаїв, Київ, Канів, Луганськ, Херсон, Луцьк, Кам'янка, Кам'янець-Подільський, Липова Долина, Грунь, Горішні Плавні, Дрогобич.

4. *Зніміть ризик, запишіть слова і словосполучення*

Не/боязкий, а хоробрий; не/до ладу; не/безпека; не/скошена трава; не/сестрин; не/доварений; він не/має таланту; не/абихто; не/далеко, а поряд; не/дорого; не/притомніти; не/посильне завдання; не/зважаючи на дощ; не/зчувся, як заснув; не/знаючи броду; не/жить.

5. *Поставте наголос.*

Город, пожитки, ворота, живопис, обценьки, пахощі, святки, парфуми, ночви, памороки, солодощі, довезти, зручний, кілометр, ознака, піцерія, ринковий, тризуб, шофер, сімдесят.

8 клас

1. Згадайте: ще зі шкільних років Іван Франко шанобливо ставився до книжки. Навчаючись гімназії він почав збирати власну бібліотеку. Незабаром довкола неї виник учнівський гурток. Гімназисти збиралися разом й обговорювали цікаві художні твори. Бібліотеку Франка-гімназиста складала близько 500 томів творів українських і зарубіжних письменників. Згодом вона стала однією з найбільших у Львові – 10 000 книжок! Також Іван Франко любив читати книжки своїм дітям.

Розкажіть про свою книгозбірню. З якої книжки вона почалася, чи маєте підписані для Вас подарункові книжки, яку книжку Ви порадите своїм одноліткам прочитати? Чи потрібна книжка в час війни? Напишіть про це (обсяг 1-1,5 стор.).

2. *Поділіть поданий текст на речення. Перепишіть їх, розкриваючи дужки, виберіть потрібну літеру, розставте розділові знаки. Знайдіть*

речення, ускладнене поширеною прикладкою, зробіть його синтаксичний розбір.

Окрасою Ки(ї, є)ва є (д, Д)ержавний музей (з, З)ахідного та (с, С)хідного мистецтва створили ту безці(н, нн)у мистецьку скарбницю Богдан і Варвара Ханенки Богдан Ханенко за фахом був юристом та ще замолоду перейнявся колекціонува(н, нн)ям творів мистецтва тож вийшовши у відставку цілком поринув у ту справу його інтерес поділяла й дружина Варвара Миколаївна дочка уславленого (у, У)країнського промисловця мецената Миколи Терещенка мандруючи країнами (з, З)ахідної (є, Є)вропи подру(ж, жж)я купувало картини вироби зі скла коштовні тканини понад сорок років подру(ж, жж)я збирало твори світового мистецтва (у, в)сі ці скарби за заповітом Ханенків були подарова(н, нн)і місту Ки(є, і)ву.

3. Утворіть словосполучення, запишіть, розкриваючи дужки.

Заступник директора (виховна робота), забути (неуважність), згідно (наказ), перекладати (чеська), пробачити (кривдник), урок (світова література), дякувати (батьки), екзамен (математика), сміятися(вони), говорили (іноземна мова), ходити (школа), кращий (все).

4. Які слова є спільнокореневими до слова кава? Побудуйте із зайвим словом ускладнене речення.

Кавник, кавовий, кав'яр, кав'ярник, кавувати, кавуся, кавочка.

5. Запишіть, прибравши скісні риси.

Супер/маркет, лимонно/кислий, садово/парковий,
воєнно/стратегічний, військово/службовець, авіа/квитки,
ранньо/стиглий, геолого/розвідувальний, топ/гравець, стрит/арт,
пів/захист, пів/класу, штрих/код, золото/валютний, будь/ласка,
Свят/вечір.

9 клас

1. Напишіть твір-акварель (1,5 стор.) «Зима 23 року» за мотивами вірша Ліни Костенко

Ріка заснула в берегах.
Село сотається димками.
Як чорні черги у снігах,
стоять похнюплені паркани.
А на малому деревці
з такою гілкою рогатою
лузають зиму горобці
і літо-літечко пригадують.

2. Відредагуйте речення.

1. Не було сил відірватися від зацікавившої мене книжки.
2. У зустрічі прийняли участь поети і письменники різних поколінь.
3. Хлопець приймав участь в обласному міроприємстві.
4. Згадуючи дитинство, перед моїми очима предстає батьківська хата.

5. Не можна допускати поверхового відношення до такого серйозного діла.

6. Це сама відповідальна задача, тому до її рішення потрібно підійти більш ретельніше.

7. Омолоджені інопланетянами пенсіонери-земляни з будинку перестарілих вирішують відвідати свою рідну планету землю.

3. Напишіть цифри словами, поставте іменники у відповідній відмінковій та числовій формі.

На території району розташовано 3 (Палац культури) на 1100 (місця), 8 (бібліотеки) з книжковим фондом 184,7 тис. екземплярів, 4 (стадіон).

Автобус із 856 (екскурсант) прибув до столиці. Книга ілюстрована 597 (гравюра). Із 367 (постраждали) 2/3 були (військові). Поле розкинулося на 765 (гектар).

4. Спишіть речення, визначте межі речень, поставте знаки пунктуації. Підкресліть у реченнях граматичну основу.

Рушники є неодмінними атрибутами народного побуту весільної обрядовості вони застосовуються як традиційна окраса житла важливі події в житті народу ніколи не обходилися без рушників мабуть у всьому декоративному мистецтві немає іншої такої речі яка концентрувала б у собі стільки різноманітних символічних значень у вишивці рушників знайшли відображення орнаменти пов'язані з образами добра краси захисту від усього злого на землі орнаменти вишивки рушників це народна пам'ять про життєдайні сили землі та сонця.

5. Напишіть слова разом, окремо або через дефіс.

Тільки/б, той/таки, а/все/ж/таки, будь/що, але/ж, в/смак, ось/де, будь/чийого, ходи/но, з/діда/пра/діда, а/ні/ні, казна/з/ким, час/від/часу, що/хвилини, дарма/що, будь/що/будь, так/от, ані/скільки, ото/ж/бо, не/відь/звідки, на чому/небудь, аби/якому.

10 клас

1. Напишіть твір-роздум (до 1-1,5 стор.) «Чи живе щастя у далеких країнах і в небачених містах, чи воно в тобі самому – умій тільки ним користуватись» (В. Шевчук).

2. Спишіть речення, поставте правильно розділові знаки, відповідь обґрунтуйте. Побудуйте схеми речень.

Кругом високої кам'яної стіни колись білої а тепер полупаної проліг не так глибокий як широкий рів. Окіп поріс чорнобиллю шипшиною увився березкою хмелем а дно рову укрилося широколистою лопушиною зеленою бугилою. Від того що сонце ніколи не заглядало у се тінисте місце дощова вода нікуди не стікала тут завжди було вогко аж холодно... (Панас Мирний).

3. Перепишіть. Числа й скорочення запишіть повними словами, поставивши числівники в потрібному відмінку.

Земля разом із 8 іншими планетами рухається навколо Сонця. Відстань її до Сонця змінюється від 147,1 млн кілометрів на початку січня,

до 152,1 мли кілометрів на початку липня. Період обертання Землі навколо нашого світила дорівнює 365,242 доби, а навколо своєї осі – 23 год 56 хв 5 сек. Довжина земного екватора вимірюється 40075704 м. Уся поверхня Землі становить 510 млн квадратних кілометрів, причому на 361,1 млн квадратних кілометрів її, тобто на 71 відсоток, розіллявся Світовий океан.

4. Виправте помилки в поданих конструкціях.

План по заготівлі, по технічним причинам, заходи по забезпеченню, змагання по стрільбі, досвід по роботі з батьками, працюють по багато років, по заявках по виготовленню, по праці й честь, по створенню, план по продажу, мешкаю по вулиці, раз по раз, не по прямому призначенню, по нашим підрахункам, піти за водою, виконав задачу по фізиці.

5. Запишіть іменники у формі родового відмінка однини.

Характер, графік, гопак, Конотоп, вальс, пріоритет, ампер, Донбас.

11 клас

1. Напишіть твір-роздум (орієнтовний обсяг – 2,5 сторінки) «Щастя твоє в тобі самому: пізнавши себе, пізнаєш усе, а не пізнаєш себе, ходитимеш у темряві...» (Г. Сковорода).

2. Перепишіть речення, розставте розділові знаки. Визначте тип речень. Накресліть схеми другого й шостого речень.

1. Настане час і піде все в архів (Л. Костенко).

2. Журавлі тим часом полетіли розчинилися у далекій небесній блакиті й хмаринка на якій певно сидів Бог за ними попливла (В. Лис).

3. Комуś не степовикові не зрозуміло як живуть люди на голій порожній рівнині а малий Данилко виходив крадькома з хати покинувши сестру коло якої був за няньку степ простелявся перед ним як чарівна долина на якій пахне трава пахнуть квіти навіть сонце пахне як жовтий віск (Ю. Яновський).

4. Душа це куточок спокою який належить лише нам а тіло оболонка яка оберігає душу від зовнішніх подразників.

5. Біда моя сміявся дід не в тім що багато всього вмю робити а що не вмю відмовляти людям (К. Мотрич).

6. Долю він не обирав у нього був завжди один-єдиний шлях на відміну від брата котрий хотів повернутись але був не прощений бо не виявляв каяття (Г. Пагутяк).

3. Визначте дієвідміну.

Полоти, хотіти, бурмотіти, вечоріти, свистати, сипати, знехтувати, дирчати, тьмяніти, збігти, іржати, сопти, гоїти, волочити, клеїти, видужати, гуркотіти, воркотати, вивершити, стояти.

4. Розкрийте дужки і вставте велику чи малу літеру.

(Г, г)енеральний (С, с)екретар ООН, (Г, г)олова (В, в)ерховної (Р, р)ади України, (М, м)іністерство (О, о)світи і науки України, (Ч, ч)ернігово-(С, с)іверщина, (М, м)айдан (Н, н)езалежності, (К, к)онотопська (М, м)іськрада, (Ш, ш)евченкові поезії, (Ш, ш)евченківська премія,

(К, к)иївський (Б, б)удинок (М, м)од, (К, к)иївський (Н, н)аціональний (Е, е)кономічний (У, у)ніверситет, (Д, д)ень (Н, н)езалежності України, (Р, р)іздво, (А, а)ндріївська (Ц, ц)ерква, (С, с)танція (М, м)етро (Л, л)ибідська, (Б, б)іблія, (Б, б)огородиця, (Е, е)поха (В, в)ідродження, (Д, д)октор (Е, е)кономічних (Н, н)аук, мережа «(Ф, ф)ейсбук», вулиця (Б, б)ейкер-(С, с)тріт.

5. *Відредагуйте і запишіть правильно речення.*

Ця квітка в букеті сама найкраща.

Моя подружка розв'яже любую задачу.

Книжний шкаф ми поставили зліва.

Треба закрити форточку.

Ми вчора не успіли підписати на слідуочий рік газети.

Завдання до IV етапу Конкурсу '@

3 клас

1. *Вигадайте фантастичну (пригодницьку) історію, яка могла б трапитися з вами, з вашими друзями чи домашніми тваринками. Напишіть про це текст (6-8 речень).*

2. *Доповніть речення та запишіть. Знайдіть усі іменники та визначте їх ряд і число.*

Першими на весні _____ і _____. Це _____ піднімає настрій _____ й _____.

3. *Розташуйте всі слова в алфавітному порядку. Знайдіть серед них ті, у яких допущені помилки, і запишіть їх правильно. Виділіть закінчення в усіх словах.*

Менший, св'ято, яблунці, морквяний, волинський, нікопольський, барабанщик, катаєця, сер'йозний, вірь, волоссячко, будиночки.

4. *Придумайте до кожного малюнка правило здорового способу життя.*

4 клас

1. Кажуть, є те, що ви можете віддати, а воно все одно з вами залишається. Це посмішка й подяка. З ким би ви поділилися ними сьогодні? Напишіть про це 10-12 речень.

2. Перепишіть текст, уставляючи, де треба пропущені літери, добираючи влучні слова. Підкресліть в останньому реченні головні й другорядні члени. Визначте частини мови всіх слів третього речення.

1. Уран...ці до будинку підл...тіла (група, згряя, гурт) _____ горобців. 2. Вони сіли на куці і голосно (щебетали, співали, цвірінькали) _____. 3. Потім (побачили, угледіли, зауважили) _____ під вікном дер...в...яну годівничку. 4. Птахи (спурхнули, знялися, злетіли) _____ з куца й мерщ...й туди. 5. Тепер (птахи, горобці, пернаті друзі) _____ навідуються до нас щод...ня.

3. Поясніть значення кожного фразеологізму 1-2 словами. Складіть діалог між друзями (4 репліки), використайте 2 фразеологізми.

Душа в душу, плечем до плеча, серце обірвалося, як по маслу, закотити рукава, горобцеві по коліно.

4. Придумайте до кожного малюнка правило здорового способу життя.

5 клас

1. Українська письменниця Леся Вороніна в одному із творів устами героя запитала: «Ви помічали, що зазвичай люди бувають страшенно неуважні?» Напишіть у формі есе (до 1 сторінки), чи важливо бути уважним?

2. Перепишіть текст, добираючи правильні слова. Уставте пропущені / оберіть потрібні літери. В останньому реченні визначте, до якої частини мови належить кожне слово.

С...огді дощова / дощовита погода і вітровий / вітряний млин зовсім не крутит...ся. Дощова / дощовита вода (з, с)падає краплями з крил вітряка. Незабаром почнеться сніжна / снігова з...ма. Діти мірошника витягнуть сан...чата й гратимуться на сніжній / сніговій гір...і. Їхній дружний / дружній сміх лунат...ме на подвір...ї.

3. Перепишіть речення та ускладніть кожне з них зверненням і вставим словом.

Ви не повірите, яка цікава історія трапилася вчора в моєму садку!

«Я знайшов нову книгу в бібліотеці» – сказав Петрик.

Ось вам чудовий подарунок – новий пазл.

Брату подобається грати у футбол, а сестричці це не до смаку.

«Ми зрозуміли новий матеріал і готові до нових завдань!» – гукнув учень.

4. Запишіть 6 правил відвідування зоопарку й перебування поряд із вольєрами тварин, яких бачите на малюнках, увівши однорідні члени речення до кожного із правил.

6 клас

1. «Веселі, дотепні люди дуже, по-моєму, потрібні для життя...» – колись написав Всеволод Нестайко. Поділіться історією з власного досвіду, яка б могла підтвердити чи заперечити слова письменника (1-1,5 сторінки).

2. Перепишіть текст, замінюючи виділені слова українськими відповідниками. Уставте пропущені / оберіть потрібні літери. Ускладніть одне з речень зверненням (на вибір). У другому реченні визначіть головні та другорядні члени речення.

1. Ми грали на нашому улюбленому **стадіоні**, оточеному зеленими деревами. 2. С...гнали **рефері** викл...кали різні **емоції** (у, в) гравці, **енергія** ма...чу досягла **максимуму**. 3. Ти знаєш, **голкипери** обох команд були на висоті, бо відбили кілька **потенційних** голів супротивників. 4. Під час гри **форварди** дотримувалися **стратегії**, щоб покращити влучніс...ть ударів. 5. (З, із) кожною мит...ю гра ставала (в, у)се більш **інтригуючою**.

3. Узгодьте числівники з іменниками, використайте, де можливо, збірні числівники.

ЗРАЗОК: 5 (учень) – п'ять учнів – п'ятеро учнів.

2 (громадянин), 3 (студентка), 4 (львів'янин), 3 (директор), 2 (око), 4 (плече), 3 (селянин), 2 (дуб), 4 (паркан).

4. Наведіть до кожного з поданих слів спочатку 2 приклади словотворення, а потім 2 – словозміни.

Мішок, дорога, сестричка, дарувати, три, лісовий.

7 клас

1. У повісті Івана Франка «Захар Беркут» головний герой говорить: «Чи ми побідили? Чи нашим оружжям тільки? Ні. Чи нашою хитрістю тільки? Ні. Ми побідили нашим громадським ладом, нашою згодою і дружністю. Уважайте добре на се! Доки будете жити в громадським порядку, дружно держатися купи, незламно стояти всі за одного, а один за всіх, доти ніяка ворожа сила не побідить вас». Наскільки важливі ці слова для нас, українців, сьогодні? Напишіть власні роздуми (1-1,5 сторінки).

2. Перепишіть текст, замінюючи числівники словами та узгоджуючи їх з іменниками. Дробовий числівник разом із іменником провідмініайте.

Будильник спортивної школи задзвенів о 6:25. У цей час команда з 80 (атлет) вже готувалася до ранкового тренування. 1/3 (вправа) на розминку були виконані з точністю. 4 (кілометр) пробігу та 50 (оберти) обруча допомогли підготуватися до змагань о 16: 45. Кожен 5 (спортсмен) показав гарні результати, що стануть путівкою для відбору на Олімпіаду в 2024 (рік).

3. Запишіть подані слова правильно та доберіть до них прикметники, утворивши словосполучення. Складіть речення з виділеними словами, замінивши їх українськими відповідниками.

Пі(ц, цц)а, е(м, мм) іграція, і(л, лл)юзія, ж(у, ю)рі, кав(',...)яр, ві(л, лл)а, спаге(т, тт)і, Ахі(л, лл)ес, деб(',...)ют, м(',...)юзикл.

4. *Перепишіть речення та ускладніть їх однорідними членами (1 речення – підметами, 2 – присудками, 3 – означеннями, 4 – додатками, 5 – обставинами) та звертаннями.*

1. Сміх покращує твоє самопочуття. 2. Учися розрізняти свої емоції. 3. Звертаймося по допомогу до перевірених людей. 4. Час від часу дозволяй собі улюблені смаколики. 5. Вправи для ментального здоров'я роби завжди.

5. *Запишіть слова за допомогою фонетичної транскрипції. Вкажіть, скільки букв і звуків у кожному слові.*

Рюкзак, смієшся, Вінниччина, розпрощаються.

8 клас

1. *Змодельуйте / придумайте чи згадайте невеличку історію, як уміння бути вдячним / ою змінило життя людини (1,5 сторінок).*

2. *Від наголошення слова може змінитися його лексичне значення. Поставте наголоси в словах. Складіть 4 речення з виділеними словами, використовуючи усі головні й другорядні члени речення.*

Вигода, вигода; запал, запал; деревина, деревина; шкода, шкода.

3. *Перепишіть речення, виправте орфографічні помилки, розставте розділові знаки. Виконайте синтаксичний розбір третього речення (підкресліть члени речення, дайте його повну характеристику).*

1. Пролетів останній найкорочший місяць зими лютий. 2. Сонце намагалося виглянути із-за густої завіси хмар надаючи природі частку сподівань на не відоме весняне пробудження. 3. Деревина обтяжині важким сніговим одягом та льодяні скульптури з гілок іскрилися срібним блиском створюючи картину спокою і чарівності. 4. Природа ще ледь прокидалася від зимового сну але уже відчувалася таємнича атмосфера змін.

4. *Запишіть кількісні числівники словами, узгодивши їх з іменниками, і провідмінійте словосполучення.*

4/5 (місто); 786 (студент); 43 (сторінка).

5. *Утворіть словосполучення, вибираючи з дужок потрібне за змістом слово.*

Екзаменаційний (білет, квиток), банківський (білет, квиток), проїзний (білет, квиток), вхідний (білет, квиток), (винятковий, виключний) випадок, (виняткові, виключні) обставини, (вірний, надійний, правильний) спосіб, (вірний, надійний, правильний) переклад, (здібний, здатний) рухатися, (здібний, здатний) музикант.

9 клас

1. *Дехто стверджує, що соціальні медіа роблять сучасну молодь самозакоханою та байдужою. Доведіть чи спростуйте цю думку, наведіть приклади з власного досвіду (до 2 сторінок).*

2. *Розкрийте лексичне значення слів, зважаючи на їх правопис. Із двома парами на вибір складіть речення.*

«Кобзар» – кобзар, Чумацький Шлях – битий шлях, Троїстий союз – троїсті музики, Центральна рада – центральна вулиця, Золоті ворота –

золоті руки, магазин «Манго» – манго, гарний макінтош – Макінтош, робінзон – Робінзон, відчайдушний запорожець – Запорожець, полтавка – Наталка Полтавка.

3. *Перепишіть текст, уставляючи потрібні за змістом слова. Розставте розділові знаки в реченнях та виправте орфографічні помилки. Виконайте синтаксичний розбір п'ятого речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику, накресліть схему).*

1. _____ крайевиди над Дніпром полонили серце художника поета тут мріяв побудувати хату одружитися й прожити останні роки життя. 2. А вийшло знайшов останній притулок. 3. _____ чернечу гору народ перейменував на Тарасову. 4. _____ чоловік Іван Ядловський впродовж 50 років присвятив себе справі догляду за могилою Тараса. 5. У невеличкій хатинці побудованій за ескізами Шевченка відкрито перший музей поета тут і жив Ядловський _____ сторож. 6. _____ не зважаючи на погоду й ставлення офіційної влади до поета приводив до ладу могили зустрічав відвідувачів.

4. *Поставте іменники у форму класичного відмінника.*

Товариш, сторож, Кравець, швець, Лука Ілліч, директор Пилип Сидорович Капуста, Львів, син, Дніпро, школяр, кінь.

5. *Упізнайте, який національний одяг зображено на світлині. Складіть із кожним по 1 словосполученню з підрядним зв'язком – керування.*

Малюнок 1

Малюнок 2

Малюнок 3

Малюнок 4

10 клас

1. У поемі «Євшан-зілля» Микола Вороний, звертаючись до українців, питає:

Де ж того євшану взяти,
Того зілля-привороту,
Що на певний шлях направить,
Шлях у край свій повороту?!

Поміркуйте, що болить авторів, коли він звертається до співвітчизників, та дайте аргументовану відповідь на його питання у формі твору-роздуму (до 2 сторінок).

2. Поясніть значення слова «флешмоб», доберіть до нього український відповідник. Складіть речення з різними видами зв'язку, використовуючи слово «флешмоб» чи його синонім. Зробіть синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику, накресліть схему).

3. Відредагуйте текст, створений за допомогою ШІ. Надайте йому ознак епістолярного стилю, використовуючи 1 звертання, 2 вставних слова та доречно вживати 3 будь-які фразеологізми.

Моя школа знаходиться далеко від мого будинку, але вона близько до центру міста. У моїй школі 1200 учнів, і всі ми носимо форму. Школа виглядає старою, але всередині гарна. Тут багато класних кімнат і великий спортзал. Я люблю спортзал. Бібліотека маленька, але книжок багато. Я багато читаю, тому це добре. Їжу в їдальні завжди їм з апетитом. Зазвичай я йду обідати до їдальні з друзями. Я із задоволенням ходжу в школу, хоч і багато працюю, але я щасливий.

4. Перепишіть слова, прибираючи скісну риску. Затранскрибуйте виділені слова.

Народно/державний, нахабно/дурний, умовно/кон'юктурний, криво/духий, внутрішньо/атомний, холодно/духий, кисло/молочний, буйно/лисий, сам/городський, **старо/світський**, світо/глядний, привабливо/безсилий, **скитсько/еллінський**, івано/франківець, відважно/рішучий, військово/полонений, важко/поранений, греко/католицький, кримсько/татарський, народно/поетичний.

5. Розподіліть слова із хмари в 3 колонки за місцем наголосу.

11 клас

1. Любов к Отчизні де героїть,
Там сила вража не устоїть,
Там грудь сильніша од гармат...

Ці слова написані Іваном Котляревським у поемі «Енеїда» близько двохсот років тому. Напишіть, як перегукуються вони із сьогоденням (до 2 сторінок).

2. Перепишіть речення, розставивши розділові знаки. Зробіть синтаксичний розбір третього речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику всій конструкції та побудуйте схему речення).

1. Відоме місце в Україні острів Хортиця цитадель запорізьких козаків. 2. Відвідувачів тут зачарує все природна краса і славне військове минуле і цікаві експонати краєзнавчого музею занурює в історичну епоху доби Гетьманщини. 3. Від міста козацького укріпленого донині не залишилося жодних слідів на його місці відтворено історико-культурний комплекс «Запорізька Січ» що дає змогу побачити яким воно було за часів існування козацького поселення. 4. Комплекс складається з дерев'яної фортеці з валами і сторожовими вежами усередині фортеці є курені де за географічними ознаками оселилися козаки хто звідки родом.

3. Відредагуйте словосполучення.

По нашій ініціативі, по моїй вині, великий по обсягу, зупинку по вимозі, викликати по адресі, по всякому поведі, по мірі того як, ательє по обслуговуванню, по фінансовій не спроможності, по закінченню коледжу, по сторонам дороги, прийшлося по смаку, саме по собі зрозуміло, робота не по силам, служба по прийому, по своїй недбалості.

4. Запишіть подані слова разом, через дефіс, окремо. Уведіть кожне з виділених слів у речення в складі фразеологізмів.

В/слід, вряди/годи, зроду/віку, без/вісті, де/не/де, до/купи, за/одно, в/край, на/ходу, в/далечінь, по/двоє, по/четверте, по/сусідськи, **на/сполох, на/показ**, кінець/кінцем, до/побачення, уві/сні, по/польськи, до/пари, на/скрізь, на/бігу, по/братньому, рік/у/рік.

5. Поясніть значення паронімів, увівши їх до складу словосполучень.

ЗРАЗОК: водний ресурс – водяне птаство.

Чисельний – численний – числовий, робітничий – роботящий – робочий.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України від 3.11.1993 № 896, у редакції від 29.05.96 № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text> (дата звернення 30.05.2024).
2. Про Програму «Молода генерація Сумщини на 2023-2027 роки» : Розпорядження Сумської обласної державної адміністрації Сумської обласної військової адміністрації від 02.03.2023 № 79-ОД.
3. Про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка : Указ Президента України від 30.09.2010 № 928/2010. URL: <http://surl.li/uhnrr> (дата звернення 05.06.2024).
4. Про затвердження Положення про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 571. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/244311168> (дата звернення 05.06.2024).
5. Про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика : Указів Президента України від 9 листопада 2007 року № 1078. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/10782007-6633> (дата звернення 05.06.2024).
6. Про деякі заходи щодо піднесення ролі української мови : Указів Президента України від 28 листопада 2007 року № 1155. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1155/2007#Text> (дата звернення 05.06.2024).
7. Про затвердження Положення про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика : наказом Міністерства освіти і науки України від 13 березня 2008 року № 168, у редакції від 18.10.2022 № 924. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-08#Text> (дата звернення 05.06.2024).
8. 100 років Петру Яцику – знаний канадський меценат українського походження. URL: <http://surl.li/ugj kf> (дата звернення 05.06.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

У К А З

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка

З метою піднесення престижу української мови і літератури у молодого покоління, стимулювання учнівської та студентської молоді до вивчення рідної мови, підвищення рівня загальної мовної культури та в рамках підготовки до відзначення у 2014 році 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка **п о с т а н о в л я ю**:

1. Започаткувати проведення Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка як щорічного загальнонаціонального заходу, спрямованого на підвищення рівня знань з української мови і літератури, рідних мов і літератур, виховання у молодого покоління любові до мов Українського народу, забезпечення їх всебічного розвитку.

2. Заснувати, починаючи з 2011 року, 39 щорічних стипендій Президента України переможцям Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

3. Кабінету Міністрів України:

забезпечити розроблення та затвердження Положення про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка;

розробити та внести у тримісячний строк проект Положення про порядок призначення стипендій Президента України переможцям Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка;

сприяти організації та проведенню Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка;

передбачати під час доопрацювання проекту Закону про Державний бюджет України на 2011 рік та підготовки проектів законів про Державний бюджет України на наступні роки кошти, необхідні для організації та проведення Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка та виплати стипендій Президента України переможцям цього Конкурсу.

4. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

В.ЯНУКОВИЧ

м. Київ, 30 вересня 2010 року
N 928/2010

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 1 червня 2011 р. № 571
Київ

**Про затвердження Положення про
Міжнародний мовно-літературний конкурс
учнівської та студентської молоді
імені Тараса Шевченка**

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, що додається.

2. Міністерству освіти і науки, молоді та спорту разом з Міністерством фінансів передбачати щороку в державному бюджеті кошти для організації і проведення Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 1 червня 2011 р. № 571

ПОЛОЖЕННЯ
про Міжнародний мовно-літературний
конкурс учнівської та студентської молоді
імені Тараса Шевченка

1. Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (далі – Конкурс) проводиться з метою вшанування творчої спадщини Тараса Григоровича Шевченка, виявлення творчо обдарованої молоді, розвитку її потенціалу, виховання у молодого покоління поваги до мови і традицій свого народу, підвищення рівня мовної освіти в Україні.

2. Конкурс проводиться щороку з 1 жовтня до 10 березня.

3. Конкурс організовує та проводить МОНмолодьспорт.

4. У Конкурсі беруть участь учні 5 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, ліцеїсти військових ліцеїв, учні професійно-технічних навчальних закладів, студенти і курсанти вищих навчальних

зкладів I – IV рівня акредитації усіх форм власності, учнівська та студентська молодь з числа українців, які проживають за межами України (далі – учасники Конкурсу).

5. Базовими предметами Конкурсу є українська мова і література, рідні мови та література національних меншин України.

6. До участі в організації та проведенні Конкурсу залучаються Національна академія наук, Національна академія педагогічних наук, Міноборони, МЗС, Мінкультури, а також представники творчих спілок, громадських та освітянських організацій, української діаспори.

7. МОНмолодьспорт розміщує щороку у вересні в засобах масової інформації оголошення про початок проведення Конкурсу.

8. Конкурс для учнів загальноосвітніх навчальних закладів та ліцеїстів військових ліцеїв проходить у чотири етапи:

перший – на рівні загальноосвітніх навчальних закладів та військових ліцеїв у жовтні;

другий – на рівні районів та міст обласного значення у листопаді;

третій – на рівні Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя у грудні;

четвертий, фінальний – на загальнодержавному рівні у лютому.

Конкурс для учнів професійно-технічних, студентів і курсантів вищих навчальних закладів проводиться у три етапи:

перший – на рівні професійно-технічних та вищих навчальних закладів у листопаді;

другий – на рівні Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя у грудні;

третій, фінальний – на загальнодержавному рівні у лютому.

Фінальний етап Конкурсу проводиться за участю представників МОНмолодьспорту.

Конкурс для учнівської та студентської молоді з числа українців, які проживають за межами України, проводиться з 15 січня до 20 лютого в державах їх проживання.

9. Для проведення Конкурсу утворюються оргкомітети та журі:

першого етапу Конкурсу – керівником навчального закладу, в якому проводиться Конкурс;

другого етапу Конкурсу – управліннями (відділами) освіти райдержадміністрацій (міських рад) (для учнів загальноосвітніх навчальних закладів та ліцеїстів військових ліцеїв), Міністерством освіти і науки Автономної Республіки Крим, головними управліннями (управліннями) освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій (для учнів професійно-технічних, студентів і курсантів вищих навчальних закладів);

третього етапу Конкурсу – Міністерством освіти і науки Автономної Республіки Крим, головними управліннями (управліннями) освіти і науки

обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрації (для учнів загальноосвітніх навчальних закладів та ліцеїстів військових ліцеїв); фінального етапу Конкурсу – МОНмолодьспортом.

До складу журі включаються педагогічні та науково-педагогічні працівники загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладів, військових ліцеїв, науковці Національної академії наук та Національної академії педагогічних наук, представники творчих спілок.

Для проведення Конкурсу серед учнівської та студентської молоді з числа українців, які проживають за межами України, утворюються оргкомітети в державах їх проживання, які затверджують склад журі.

10. Завдання для кожної категорії учасників Конкурсу розробляються: навчальними закладами, в яких проводиться Конкурс, – для першого етапу Конкурсу;

інститутами післядипломної педагогічної освіти – для другого та третього етапу Конкурсу;

МОНмолодьспортом – для фінального етапу Конкурсу, а також учнівської та студентської молоді з числа українців, які проживають за межами України.

Особи, що є розробниками завдань, забезпечують їх нерозголошення.

МОНмолодьспорт надсилає завдання для учнівської та студентської молоді з числа українців, які проживають за межами України, оргкомітетам у державах їх проживання через дипломатичні представництва України за кордоном.

Роботи учасників фінального етапу Конкурсу та Конкурсу, що проходить в інших державах, надсилаються до МОНмолодьспорту, де вони перевіряються журі та зберігаються протягом року.

11. Журі Конкурсу визначає за результатами кожного етапу Конкурсу, крім фінального, його переможців у кількості, що не перевищує 30 відсотків загальної кількості учасників відповідного етапу Конкурсу з урахуванням максимально набраних балів за виконані завдання відповідно до критеріїв їх оцінювання.

Переможцем будь-якого етапу Конкурсу не може бути учасник, який набрав менш ніж половину максимальної кількості балів.

12. У фінальному етапі Конкурсу від Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя беруть участь по три особи з числа учнів 5-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів та ліцеїстів військових ліцеїв, які є переможцями третього етапу Конкурсу, та по три особи з числа учнів професійно-технічних, студентів і курсантів вищих навчальних закладів (відповідно до напрямів навчання), які є переможцями другого етапу Конкурсу.

13. Переможці першого – третього етапу Конкурсу нагороджуються дипломами I, II і III ступеня та цінними подарунками.

14. Переможці фінального етапу Конкурсу нагороджуються дипломами МОНмолодьспорту I, II і III ступеня та цінними подарунками.

Кількість переможців не може перевищувати 50 відсотків загальної кількості учасників такого етапу Конкурсу з орієнтовним розподілом дипломів за ступеннями у співвідношенні 1:2:3.

Переможці Конкурсу серед учнівської та студентської молоді з числа українців, які проживають за межами України, нагороджуються дипломами МОНмолодьспорту I, II і III ступеня.

15. Учні 9–11 класів – переможці фінального етапу Конкурсу, які нагороджені дипломами МОНмолодьспорту I ступеня, мають право брати участь у IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури додатково до встановленої рейтингом кількості учасників команди відповідного регіону.

16. Переможці фінального етапу Конкурсу, які набрали найбільшу кількість балів (відповідно до підсумкових протоколів), рекомендуються МОНмолодьспортом для призначення стипендій Президента України (39 стипендій):

з числа учнів 5 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі ліцеїстів військових ліцеїв, – 21 особа, про три особи з кожного класу;

з числа учнів професійно-технічних навчальних закладів – три особи;

з числа студентів і курсантів вищих навчальних закладів I – II рівня акредитації – шість осіб;

з числа студентів і курсантів вищих навчальних закладів III – IV рівня акредитації – дев'ять осіб.

17. Розмір стипендій Президента України встановлюється Кабінетом Міністрів України.

18. Педагогічні та науково-педагогічні працівники, які підготували переможців фінального етапу Конкурсу, нагороджуються в установленому порядку відомчими відзнаками МОНмолодьспорту та цінними подарунками.

19. В урочистій церемонії нагородження переможців фінального етапу Конкурсу беруть участь представники МОНмолодьспорту, Міноборони, МЗС, Мінкультури, Національної академії наук, Національної академії педагогічних наук, творчих спілок, громадських організацій тощо.

20. Фінансування Конкурсу, крім його фінального етапу, здійснюється Міністерством освіти і науки Автономної Республіки Крим, головними управліннями (управліннями) освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, управліннями (відділами) освіти райдержадміністрацій (міських рад), вищими навчальними закладами, які беруть участь у його проведенні, за рахунок коштів бюджету, з якого фінансується установа або заклад, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Фінансування фінального етапу Конкурсу здійснюється МОНмолодьспортом разом з Мінфіном за рахунок коштів державного бюджету згідно з кошторисом та інших джерел, не заборонених законодавством.

Зразок бланка

Додаток
до листа Сумського ОІППО
від _____ № _____

ЗВІТ
про проведення II етапу _____ Міжнародного конкурсу з української мови імені Тараса Шевченка
у _____ навчальному році

Відомості про учасників _____ район/ місто/ТГ

Кількість закладів освіти, учні яких брали участь у I етапі			Класи	Кількість учасників за етапами						Кількість переможців II етапу за ступенями дипломів		
				I етап			II етап					
міських	сільських	спеціалізованих		міських	сільських	спеціалізованих	міських	сільських	спеціалізованих	I	II	III
			5									
			6									
			7									
			8									
			9									
			10									
			11									
			Разом:									

Начальник

ПІБ

Голова журі II етапу

ПІБ

Зразок бланка

Додаток
до листа Сумського ОІППО
від _____ № _____

ЗАЯВКА
на участь у III етапі
_____ Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді
імені Тараса Шевченка

_____ район/ місто/ТГ

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові учня	Дата народження	Назва закладу освіти (відповідно до свідоцтва про державну реєстрацію закладу)	Клас навчання	Прізвище, ім'я, по батькові вчителя

Начальник

ПІБ

Голова журі

ПІБ

Зразок бланка

Додаток
до листа Сумського ОІППО
від _____ № _____

_____ район/місто

СПИСОК

переможців II етапу _____ Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка

№ з\п	Прізвище, ім'я, по батькові учня	Назва закладу освіти (відповідно до свідоцтва про державну реєстрацію закладу)	Клас навчання	Прізвище, ім'я, по батькові вчителя, який підготував учня
1			5	
2			6	
3			7	
4			8	
5			9	
6			10	
7			11	

Начальник

ПІБ

Голова журі

ПІБ

У К А З
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
Про Міжнародний конкурс з української мови
імені Петра Яцика

З метою забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя, сприяння утвердженню її статусу як державної, піднесення престижу української мови серед молоді, керуючись частиною другою статті 10 Конституції України та враховуючи значення і роль у цьому процесі Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, **п о с т а н о в л я ю**:

1. Підтримати ініціативу Ліги українських меценатів та Національної ради з питань культури і духовності стосовно проведення Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика як щорічного загальнонаціонального заходу для підвищення рівня знань з української мови, виховання у молодого покоління любові до мови свого народу, забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя.

2. Кабінету Міністрів України сприяти організації та проведенню Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, в тому числі розглянути питання щодо иділення щорічно бюджетних коштів на зазначені цілі.

3. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 9 листопада 2007 року
N 1078/2007

**У К А З
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
Про деякі заходи**

щодо піднесення ролі української мови

*{Із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 906/2011
від 10.09.2011}*

З метою забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя, заохочення молоді до вивчення та навчання державною мовою **п о с т а н о в л я ю**:

1. Заснувати, починаючи з 2008 року, 14 щорічних стипендій Президента України переможцям Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика.

Установити, що розмір зазначених стипендій визначається Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 2 втратила чинність на підставі Указу Президента N 906/2011 від 10.09.2011 }

3. Кабінету Міністрів України:

розробити та подати у місячний строк проект Положення про порядок призначення стипендій Президента України переможцям Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика;

передбачити під час доопрацювання проекту закону про Державний бюджет України на 2008 рік та в проектах закону про Державний бюджет України на наступні роки видатки на виплату стипендій, зазначених у статті 1 цього Указу;

опрацювати питання щодо запровадження системи заохочення педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів, в яких навчально-виховний процес ведеться мовами національних меншин, до вивчення дітьми української мови.

4. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 28 листопада 2007 року
N 1155/2007

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

13.03.2008 № 168

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
15 липня 2008 р.
за № 643/15334

**Про затвердження Положення про Міжнародний конкурс з
української мови імені Петра Яцика**

*{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки
№ 924 від 18.10.2022}*

На виконання Указів Президента України від 9 листопада 2007 року № 1078 «Про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика», від 28 листопада 2007 року № 1155 «Про деякі заходи щодо піднесення ролі української мови» **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити Положення про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика (далі - Положення), що додається.

2. Структурним підрозділам Міністерства освіти і науки України, Державній науковій установі «Інститут модернізації змісту освіти» спільно зі структурними підрозділами з питань освіти Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій забезпечувати проведення конкурсу відповідно до затвердженого Положення.

{Пункт 2 в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 924 від 18.10.2022}

3. Наказ від 26.01.2008 № 39 «Про затвердження Положення про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика» скасувати.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Полянського П.Б.

5. Наказ від 23.10.2001 № 699 «Про проведення II Міжнародного дитячого конкурсу з української мови» скасувати.

Міністр

І.О. Вакарчук

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства освіти і науки
України 13 березня 2008 року № 168
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України від 18 жовтня
2022 року № 924)**

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України 15 липня 2008 р.
за № 643/15334**

**ПОЛОЖЕННЯ
про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика**

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок проведення Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика (далі – Міжнародний конкурс) в Україні та за її межами.

2. Міжнародний конкурс проводиться відповідно до Указу Президента України від 09 листопада 2007 року № 1078 «Про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика» з метою піднесення престижу української мови, забезпечення її всебічного розвитку і функціонування в усіх сферах суспільного життя.

3. Організаторами Міжнародного конкурсу є Міністерство освіти і науки України, Міністерство оборони України, Міжнародний благодійний фонд «Ліга українських меценатів», Інститут української мови Національної академії наук України.

До організації Міжнародного конкурсу можуть залучатися представники Міністерства культури та інформаційної політики України, державної установи «Український інститут», Національної академії педагогічних наук України, громадських об'єднань (за згодою).

Організаційне та методичне забезпечення Міжнародного конкурсу здійснює Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» (далі – ІМЗО).

4. Учасниками Міжнародного конкурсу є здобувачі повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), спеціалізованої, фахової передвищої, вищої освіти та здобувачі освіти, які проживають за межами України (далі – закордонні здобувачі освіти).

5. Участь у Міжнародному конкурсі є добровільною.

6. Обробка персональних даних учасників Міжнародного конкурсу здійснюється відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

7. Особливості проведення Міжнародного конкурсу серед курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та ліцеїв військових (військово-

морських, військово-спортивних) ліцеїв, які належать до сфери управління Міноборони, визначаються положенням, що затверджується центральним органом виконавчої влади, який формує та реалізує державну політику з питань національної безпеки у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва у мирний час та особливий період.

II. Етапи проведення Міжнародного конкурсу

1. Міжнародний конкурс щороку розпочинається 09 листопада.
2. Міжнародний конкурс проводиться в таких категоріях:
 - учні одного року навчання закладів загальної середньої освіти (3–11 (12) класи);
 - учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
 - студенти закладів фахової передвищої освіти;
 - студенти закладів вищої освіти.
3. Міжнародний конкурс в Україні (далі – Конкурс) проводиться в чотири етапи:
 - перший – на рівні закладів освіти (листопад);
 - другий – на рівні територіальних громад, районів міст Києва та Севастополя, районів областей (листопад – грудень). Рішення про рівень проведення другого етапу ухвалює відповідний орган управління у сфері освіти Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;
 - третій – на рівні Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя (грудень – лютий);
 - четвертий – на всеукраїнському рівні (березень).
4. Учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти, студенти закладів фахової передвищої та вищої освіти беруть участь в першому, третьому та четвертому етапах Конкурсу.
5. Міжнародний конкурс серед закордонних здобувачів освіти (далі – Конкурс серед закордонних здобувачів освіти) проводиться в два етапи:
 - перший – на рівні закладів освіти з вивченням української мови, культурно-освітніх центрів, громадських організацій закордонних українців (далі – культурно-освітні центри) (листопад – січень);
 - другий – на рівні країни проживання закордонних здобувачів освіти (лютий – квітень).
6. Під час дії воєнного стану, надзвичайних ситуацій природного та техногенного походження, карантину, запровадження протиепідемічних заходів та інших обставин, що об'єктивно унеможливають проведення Міжнародного конкурсу або окремих його етапів в очній формі, Міжнародний конкурс або окремі його етапи можуть проводитися в дистанційній або змішаній (очній та дистанційній) формі.

III. Організаційні комітети Міжнародного конкурсу

1. Для проведення Міжнародного конкурсу щорічно утворюються відповідні організаційні комітети (далі – оргкомітети).

Склади оргкомітетів першого – третього етапів Конкурсу затверджуються наказами відповідних закладів освіти, органів управління у сфері освіти місцевих органів виконавчої влади.

Склад оргкомітету четвертого етапу Конкурсу (далі – Центральний оргкомітет) затверджується наказом МОН.

Для проведення Конкурсу серед закордонних здобувачів освіти оргкомітет утворюється в кожній країні, де він відбуватиметься.

2. Оргкомітети:

здійснюють керівництво відповідними етапами Міжнародного конкурсу;

визначають порядок та форми проведення відповідного етапу Міжнародного конкурсу в період дії воєнного стану, надзвичайних ситуацій

природного та техногенного походження, карантину, запровадження протиепідемічних заходів та інших обставин, що об'єктивно унеможливають його проведення в очній формі;

приймають заявки на участь у відповідному етапі Міжнародного конкурсу та ухвалюють рішення щодо них;

ознайомлюють учасників з порядком та формою проведення відповідного етапу Міжнародного конкурсу;

встановлюють додаткові заохочувальні нагороди (подарунки, іменні стипендії учасникам Міжнародного конкурсу, подарунки та нагороди педагогічним та науково-педагогічним працівникам, які підготували переможців);

забезпечують висвітлення перебігу відповідного етапу Міжнародного конкурсу в засобах масової інформації, оприлюднення його результатів.

Центральний оргкомітет координує проведення першого – третього етапів Конкурсу, організовує четвертий етап Конкурсу та визначає своїх представників для спостереження за його проведенням.

Оргкомітети Конкурсу серед закордонних здобувачів освіти визначають порядок та форму його проведення, координують проведення першого етапу, організовують та проводять другий етап Конкурсу серед закордонних здобувачів освіти.

3. До складу оргкомітету входять голова, його заступник, секретар та члени оргкомітету.

4. Голова оргкомітету:

очолює оргкомітет;

розподіляє повноваження між членами оргкомітету;

керує роботою з організації та проведення Міжнародного конкурсу відповідно до цього Положення;

визначає графік засідань та забезпечує присутність усіх членів оргкомітету;

проводить засідання;

забезпечує дотримання порядку проведення Міжнародного конкурсу.

У разі відсутності голови оргкомітету його обов'язки виконує заступник голови.

5. Секретар оргкомітету:

приймає заявки на участь у відповідному етапі Міжнародного конкурсу;

формує банк даних учасників відповідного етапу Міжнародного конкурсу;

забезпечує ведення та збереження документації;

бере участь у засіданнях оргкомітету, веде їх протоколи;

за дорученням голови оргкомітету виконує іншу організаційну роботу.

6. Члени оргкомітету:

здійснюють роботу з організації та проведення Міжнародного конкурсу відповідно до цього Положення;

беруть участь у засіданнях оргкомітету;

розглядають заявки на участь у відповідному етапі Міжнародного конкурсу та ухвалюють рішення щодо них;

надають пропозиції щодо порядку та форми проведення відповідного етапу, встановлення додаткового заохочення учасникам Міжнародного конкурсу та педагогічним працівникам, з інших питань організації Міжнародного конкурсу.

7. Формою роботи оргкомітетів є засідання.

Засідання оргкомітету вважається правоможним, якщо на ньому присутні не менше двох третин його складу.

Рішення оргкомітету ухвалюються колегіально на його засіданнях шляхом відкритого голосування більшістю голосів його членів, присутніх на засіданні. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови оргкомітету.

8. Рішення оргкомітету оформлюється протоколом, який підписують голова (за його відсутності – заступник голови), секретар та його члени. У разі проведення засідання оргкомітету в дистанційній формі протокол підписує голова оргкомітету або його заступник.

IV. Журі Міжнародного конкурсу

1. Для перевірки та оцінювання конкурсних робіт учасників, визначення переможців на кожному етапі Міжнародного конкурсу створюються журі.

2. Склади журі першого – третього етапів Конкурсу затверджуються наказами відповідних закладів освіти, органів управління у сфері освіти місцевих органів виконавчої влади,клади журі першого етапу Конкурсу серед закордонних здобувачів освіти – відповідними культурно-освітніми центрами.

Склад журі четвертого етапу Конкурсу затверджується наказом МОН.

Склад журі другого етапу Конкурсу серед закордонних здобувачів освіти затверджується відповідним оргкомітетом.

3. До складу журі відповідного етапу Міжнародного конкурсу входять голова, його заступник, секретар та члени журі. Кількість членів журі має бути не менше ніж дві особи для кожної категорії учасників.

4. Голова журі:

організовує роботу журі та проводить засідання;

розподіляє повноваження між членами журі;

організовує розроблення завдань відповідного етапу Міжнародного конкурсу, забезпечує їх нерозголошення;

забезпечує дотримання процедури голосування;

бере участь у голосуванні та визначенні переможців;

надає науково-методичну допомогу членам журі під час перевірки робіт учасників Міжнародного конкурсу;

забезпечує об'єктивність та неупередженість роботи членів журі.

У разі відсутності голови журі його обов'язки виконує заступник голови.

5. Секретар журі:

забезпечує ведення та збереження документації;

бере участь у засіданнях журі, веде їх протоколи;

бере участь у голосуванні, оцінюванні робіт учасників відповідного етапу Міжнародного конкурсу та визначенні переможців.

6. Члени журі:

беруть участь у засіданнях журі;

здійснюють перевірку та оцінювання робіт учасників відповідного етапу Міжнародного конкурсу;

дотримуються принципів об'єктивності та неупередженості під час оцінювання конкурсних робіт;

беруть участь у голосуванні та визначенні переможців.

7. Рішення про визначення переможців відповідного етапу Міжнародного конкурсу приймається більшістю голосів членів журі, присутніх на засіданні. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови журі.

Засідання журі відповідного етапу Міжнародного конкурсу вважається правоможним, якщо на ньому присутні не менше двох третин від його складу.

8. Рішення журі відповідного етапу Міжнародного конкурсу оформляється протоколом, який підписують голова (за його відсутності – заступник голови), секретар та всі члени журі, присутні на засіданні.

У разі перевірки та оцінювання робіт відповідного етапу Міжнародного конкурсу в дистанційній формі протокол підписує голова журі.

Протоколи засідань журі передаються до оргкомітету відповідного етапу Міжнародного конкурсу в день завершення роботи журі.

V. Порядок проведення Конкурсу

1. Дати та місця проведення першого – третього етапів Конкурсу визначають відповідні заклади освіти, органи управління у сфері освіти місцевих органів виконавчої влади з урахуванням строків, зазначених у пункті 3 розділу II цього Положення.

Дату проведення четвертого етапу Конкурсу визначає МОН з урахуванням строків, зазначених у пункті 3 розділу II цього Положення. Місця проведення четвертого етапу Конкурсу визначають органи управління у сфері освіти Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Четвертий етап Конкурсу відбувається в присутності представників Центрального оргкомітету.

2. У другому – третьому етапах Конкурсу беруть участь по одному переможцю попереднього етапу в кожній категорії, які набрали найбільшу кількість балів відповідно до рейтингового порядку визначення переможців.

У четвертому етапі Конкурсу беруть участь по три переможці третього етапу в кожній категорії відповідно до рейтингового порядку визначення переможців.

3. Пакети із завданнями для проведення відповідного етапу Конкурсу відкривають за одну годину до початку Конкурсу в присутності учасників, представників оргкомітету, громадськості.

Виконання завдань кожного етапу Конкурсу починається одночасно для всіх учасників відповідного етапу.

Учні 3–4 класів закладів загальної середньої освіти виконують завдання 1 астрономічну годину; учні 5–9 класів закладів загальної середньої освіти – 2 астрономічні години; учні 10–11 (12) класів закладів загальної середньої освіти, учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти, студенти закладів фахової передвищої та вищої освіти – 3 астрономічні години.

4. Під час виконання конкурсних завдань учасникам заборонено мати при собі засоби зв'язку, пристрої зчитування, оброблення, збереження та відтворення інформації, відео- та аудіозв'язку. Не дозволяється використовувати допоміжні друковані або рукописні матеріали.

5. Роботи, які виконали учасники першого – третього етапів Конкурсу, шифрують в день проведення Конкурсу та передають журі відповідного етапу Конкурсу для перевірки.

Роботи, які виконали учасники четвертого етапу Конкурсу, укладають у пакети, що скріплюють печаткою закладу освіти, де проходить четвертий етап Конкурсу. До робіт додають списки учасників четвертого етапу Конкурсу за підписом представника Центрального оргкомітету.

Представники Центрального оргкомітету передають до ІМЗО пакети з роботами учасників не пізніше ніж за три робочих дня після завершення четвертого етапу Конкурсу.

Роботи учасників четвертого етапу Конкурсу шифрують та передають журі для перевірки не пізніше ніж за чотирнадцять робочих днів після завершення четвертого етапу.

VI. Визначення та нагородження переможців Міжнародного конкурсу

1. Переможцями першого – третього етапів Конкурсу та першого етапу Конкурсу серед закордонних здобувачів освіти є учасники, які в кожній категорії посіли перше, друге та третє місця. Кількість призових (перших, других, третіх) місць становить, як правило, не більше 30 відсотків від загальної кількості учасників у кожній категорії з орієнтовним розподілом їх у співвідношенні 1:2:3 у рейтинговому порядку.

У четвертому етапі Конкурсу, другому етапі Конкурсу серед закордонних здобувачів освіти в кожній категорії визначаються один переможець, який посів перше місце, два переможця, які посіли друге місце, три переможця, які посіли третє місце, згідно з рейтингом результатів.

У категорії «учні одного року навчання закладів загальної середньої освіти (3–11 (12) класи)» переможців визначають за кожним роком навчання.

Переможцем будь-якого етапу Міжнародного конкурсу не може бути учасник, який набрав менше половини можливої кількості балів.

2. Результати першого – третього етапів Конкурсу затверджуються наказами відповідних закладів освіти, органів управління у сфері освіти місцевих органів виконавчої влади.

Результати четвертого етапу Конкурсу, другого етапу Конкурсу серед закордонних здобувачів освіти затверджуються наказами МОН.

3. Переможців Міжнародного конкурсу нагороджують дипломами I, II, III ступенів.

4. Нагородження переможців Міжнародного конкурсу відбувається в урочистій обстановці за участі педагогічних та науково-педагогічних працівників, які їх підготували, батьків, представників органів управління у сфері освіти, наукових та методичних установ, закладів освіти, громадських об'єднань.

VII. Фінансування Міжнародного конкурсу

1. Фінансування всіх етапів Конкурсу, крім четвертого, здійснюється закладами освіти, органами управління у сфері освіти місцевої влади за рахунок коштів бюджету, з якого фінансується відповідний заклад або установа, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

2. Фінансування проведення четвертого етапу Конкурсу, нагородження переможців четвертого етапу Конкурсу та другого етапу Конкурсу серед закордонних здобувачів освіти здійснюється МОН за рахунок коштів, передбачених МОН за загальним фондом державного бюджету, відповідно до затвердженого кошторису та інших джерел, не заборонених законодавством.

Генеральний директор
директорату дошкільної, шкільної,
позашкільної та інклюзивної освіти

Олег ЄРЕСЬКО

Зразок бланка

Додаток
до листа Сумського ОІППО
від _____ № _____

_____ район/місто

СПИСОК
переможців II етапу _____ Міжнародного конкурс з української мови імені Петра Яцика
у _____ навчальному році

№ з\п	Прізвище, ім'я, по батькові учня	Назва закладу освіти (відповідно до свідоцтва про державну реєстрацію закладу)	Клас навчання	Прізвище, ім'я, по батькові вчителя, який підготував учня
1			3	
2			4	
3			5	
4			6	
5			7	
6			8	
7			9	
8			10	
9			11	

Начальник
Голова журі

ПІБ
ПІБ

Зразок бланка

Додаток
до листа Сумського ОІППО
від _____ № _____

ЗВІТ

про проведення II етапу _____ Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика
у _____ навчальному році

Відомості про учасників _____ район/ місто/ТГ

Кількість закладів освіти, учні яких брали участь у I етапі			Класи	Кількість учасників за етапами						Кількість переможців II етапу за ступенями дипломів		
міських	сільських	спеціалізованих		I етап			II етап			I	II	III
				міських	сільських	спеціалізованих	міських	сільських	спеціалізованих			
			3									
			4									
			5									
			6									
			7									
			8									
			9									
			10									
			11									
Разом:												

Начальник

ПІБ

Голова журі II етапу

ПІБ

Зразок бланка

Додаток
до листа Сумського ОІППО
від _____ № _____

ЗАЯВКА
на участь у III етапі
_____ Міжнародного конкурс з української мови імені Петра Яцика
у _____ навчальному році
_____ район/ місто/ТГ

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові учня	Дата народження	Назва закладу освіти (відповідно до свідоцтва про державну реєстрацію закладу)	Клас навчання	Прізвище, ім'я, по батькові вчителя

Начальник

ПІБ

Голова журі

ПІБ

Для нотаток

A series of horizontal lines for taking notes, starting from the top right and extending down the page.

Для нотаток

A series of horizontal lines for taking notes, starting from the top right and extending down the page.

За загальною редакцією І.В. Удовиченко

Упорядники: І.В. Коренева, О.П. Сердюк

**Організаційно-методичні аспекти проведення
Міжнародних мовно-літературних конкурсів
імені Тараса Шевченка та Петра Яцика**

Методичні рекомендації

Підписано до друку 28.06.2024 р.

Формат 60x84/16

Гарнітура Times New Roman

Папір офсетний.

Друк офсетний

Умовн. друк. арк. 3,33

НВВ КЗ СОІППО

вул. Миколи Сумцова, 5. м. Суми, 40007

тел/факс: 8(0542)33-40-67

e-mail: osvita.soippo@sm.gov.ua